

ZALA VÁRMEGYE ÖNKORMÁNYZATA

ZALA VÁRMEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAMJA 2021-2027

2023. MÁRCIUS 9.

Cím	Zala Vármegye Integrált Területi Programja
Verzió	3.0
Vármegyei közgyűlési határozat száma és dátuma	11/2023. (III.9.) KH számú határozat kihirdetve: 2023. március 10.
Kormánydöntés határozatszáma / IH jóváhagyó levél iktatószáma és dátuma:	Az ITP 1.0 változatát Magyarország Kormánya 1658/2021. (IX. 24.) számú határozatával hagyta jóvá. Az IH az ITP 3.0 változatát 2023. március 1-jén kelt elektronikus levelében hagyta jóvá.
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP_Plusz)
Érintett földrajzi terület:	Zala vármegye

ITP felelős szervezet:	Zala Vármegye Önkormányzata
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	dr. Mester László, vármegyei főjegyző mester.laszlo@zalamegye.hu; 92/500-711
ITP felelős szervezet címe:	8900 Zalaegerszeg, Kosztolányi u. 10.

Tartalomjegyzék

0. Verziókövetés	4
0.1. Az előző, ITP 1.0 - ITP 2.0 verzió módosításának indoka	4
0.2. A jelen, ITP 2.0 – ITP 3.0 verzió módosításának indoka	4
1. Az ITP 2021-27 viszonya a területfejlesztési program céljaihoz	7
1.1. Az Integrált Területi Program (ITP) tervezésének körülményei, partnerség.....	15
Partnerségi folyamat	16
2. A Vármegye külső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata	17
3. A Vármegye belső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata	20
4. Az ITP 2021-27 fejlesztési célterületeinek kijelölése -A vármegyei forrásfelhasználási módok	22
4.1. Fenntartható városfejlesztés	23
4.2. Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet	27
4.3. 7000 fő lakosságszám alatti települések fejlesztése	29
4.4. Kiemelt kedvezményezetttek által koordinált fejlesztések	30
4.5. Fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése	32
4.6. Tervezett forráselosztás	32
5. Projektkiválasztás és településdifferenciálás.....	40
6. A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer szükségessége és kapcsolata az ITP-vel	44
6.1. Vármegyei döntéshozatal bemutatása	44
6.2. Területi Kiválasztási Kritériumok	44
7. táblázat: Zala vármegyei TKR kritériumok kapcsolódása az ITP-hez.....	47
8. Monitoring és indikátorok	48
9. ITP ütemezése	500

0. Verziókövetés

2022. december 22-én az Európai Bizottság elfogadta a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Pluszt (TOP Plusz), azonban a döntést megelőző bizottsági tárgyalások során számos olyan változás, korlátozás került rögzítésre a programban, amely befolyásolja a hatályos Integrált Területi Program (ITP) 1.0 verzió végrehajtását és szükségessé tette annak módosítását.

Emellett az időközben meghirdetett TOP Plusz felhívások esetén is olyan támogatói döntésekre került sor, amelyek több esetben a felhívások, forrásfelhasználási módok keretösszegét is érintették.

2022-ben elkészült az előzetes ITP 2.0 verziójú módosítása, amely bár nem került kormány elé benyújtásra (a Kormány által csak az 1.0 változat került elfogadásra), ennek ellenére a jelen módosítás a 3.0 verziószámot kapja. A jelen ITP felülvizsgálat során az ITP 2.0 verzióban bemutatott változások is figyelembevételre kerültek.

A fentiekén túl a dokumentum a megyék vármegyékké történt átnevezése okán is aktualizálásra került, így Zala megye elnevezés helyett Zala Vármegye, míg a Zala Megyei Önkormányzat elnevezés helyett Zala Vármegye Önkormányzata szerepel. Természetesen ahol korábbi, már elfogadott programdokumentumok címére, abban szereplő elnevezésekre történik utalás, ott továbbra is az eredeti elnevezés szerepel.

0.1. Az előző, ITP 1.0 - ITP 2.0 verzió módosításának indoka

Magyarország Kormánya a 2021-2027 időszakra vonatkozó Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pénzügyi keretének területi felosztásáról 2022. február 23-án megjelent 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozatában a TOP Plusz forráskeretét megemelte és Zala vármegye fejlesztési forrását a korábbi 55,952 Mrd Ft-ról 61,322 Mrd Ft-ra módosította. A forráskeret emelés három intézkedést érintett: a 4-5 számjegyű utak fejlesztésére a Magyar Közút Nonprofit Zrt., mint kiemelt kedvezményezett további 1,647 Mrd Ft forráslekötésre jogosult, amelyet kizárólag a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet (BKÜ) területén lehet felhasználni (megj.: ez a tétel az ITP 3.0 verzióval járó módosítás során ismét átcsoportosításra kerül a 0.2 fejezetben leírtak szerint); a fenntartható energiahatékonyság intézkedésen 1,647 Mrd Ft forráskeret emelésre került sor, amely gyógyfürdő energetikai fejlesztésre fordítható a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó Lenti városában; új intézkedésként jelenik meg az előzetes ITP-ben 2,076 Mrd Ft forrással az aktív turizmus fejlesztése, amely forrásfelhasználás szempontjából fejlesztési célként jelenik meg.

0.2. A jelen, ITP 2.0 – ITP 3.0 verzió módosításának indoka

A TOP Plusz elfogadására 2022. december 22-én a C(2022)10008 számú Bizottsági határozattal került sor.

Az elfogadott verzió legfőbb változásai az alábbiak:

- A TOP Plusz 1.1 intézkedésből önálló prioritás jött létre TOP Plusz 6. prioritási tengelyként. A prioritások új megnevezése: 1. prioritás: Élhető vármegye; 6. prioritás: Versenyképes vármegye.
- A vármegyékre jutó indikatív forráskeretének legalább 65%-át a legkevésbé fejlett négy régióban szükséges felhasználni.

- A vármegyékre jutó indikatív forráskeret legalább 10%-át a komplex programmal fejlesztendő járásokban (36 LHH járás) szükséges felhasználni.
- A 4 és 5 számjegyű, állami tulajdonban lévő közutak fejlesztésére a TOP Plusz 1. és 6. prioritások együttes keretösszegének legfeljebb 15%-a fordítható, a 290/2014. (XI. 6.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett járásokban megvalósuló fejlesztésekre, kiemelt figyelemmel a 36 komplex programmal fejlesztendő járásra. Nem kedvezményezett járásban indokolt esetben (pl.: több járást érintő úthálózat folytatólagos felújítása vagy hátrányos helyzetű járás teljes úthálózatának igazoltan megfelelő útminősége esetén).
- Energetikai feltételrendszer:
 - o Vissza nem térítendő támogatás tervezett a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett járásokban, valamint az 5000 fő alatti településeken megvalósuló fejlesztések esetében.
 - o Az ország többi területén megvalósuló fejlesztések esetén kombinált (hitel+VNT) támogatás tervezett. Az eszköz alkalmazásának közgazdasági indoka a támogatott tevékenységek részbeni megtérülő jellege.
- A TOP Plusz az alap és középfokú köznevelési intézmények, illetve kollégiumok fejlesztésére tervezett források legalább 90%-át az állami intézmények támogatására fordítja. Magán oktatási intézményeket nem támogat.
- A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja az alap- és középfokú köznevelési intézmények fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.
- A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja a helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.
- Fenntartható városfejlesztés keretében az útberuházások stratégiával alátámasztva támogathatók.
- Szociális célú városrehabilitáció célú projektekben alapvető elvárás lett a deszegregáció megvalósítása a program keretében a szegregált területen élő hátrányos helyzetű lakosok egy része a város integrált területére kell költözzön, ezzel csökkentve a meglévő szegregátum, veszélyeztetett terület méretét, lakos- és lakásszámát.

A bizottsági elvárással összhangban a fenntartható városfejlesztési eszközre a fókuszált városkijelölés elve alapján a vármegye legfeljebb 4 legnagyobb városa (köztük az MJV-k) került kijelölésre.

A fentieket is figyelembe véve az Integrált Területi Programban a további konkrét, vármegyespecifikus módosítások kerültek átvezetésre:

- A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területén 4-5 számjegyű útfejlesztés nem valósítható meg, tekintettel arra, hogy nem érint kedvezményezett járást, így ezen 1.647.000.000 Ft a turizmus fejlesztésre kerül átcsoportosításra, és ezen összeggel csökken a Magyar Közút, mint kiemelt kedvezményezett részére elkülönített forrás;

- Az energetikai fejlesztések a TOP Plusz-ban megosztásra kerültek vissza nem térítendő és hitellel kombinált finanszírozású intézkedésekre, ez utóbbi a Fenntartható Város Fejlesztés körbe tartozó 3 várost érinti (Lenti kivételével, mivel Lenti kedvezményezett eljárásban fekszik);
- Az újonnan bevezetett 1.1 számú intézkedésre Zala Vármegye Önkormányzata saját részre, kiemelt kedvezményezettként az 1. intézkedésen lekötött források maradvány összegét, 33 380 039 Ft-ot különít el;
- A Fenntartható Város Fejlesztés keretén belül eddig az 1. prioritás keretébe tartozó fejlesztési források az 1. és az újonnan létrehozott 6. prioritás között megosztásra kerültek. Mivel az ezen körbe tartozó városok jelenleg ismert fejlesztési igényei ettől eltérő forrásallokáció alapján kerültek meghatározásra, ezért az árfolyamkülönbözetből eredő forráskeret módosítás érdekében tervezett következő ITP módosítás során kívánja kezelni ezen igényeket a Vármegye;
- A 2. prioritás keretén belül eddig két körben került sor energetikai felhívás megjelentetésére, több körben ezen felhívás megjelentetése ezen kedvezményezetti kör számára nem tervezett. A maradványból (amelynek prioritáson belül kell maradnia) 1.446.279.822 Ft a 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság gyógyfürdőfejlesztést célzó energetikai fejlesztésre kerül átcsoportosításra, 80.000.000 Ft pedig Zala Vármegye Önkormányzata, mint kiemelt kedvezményezett részére kerül elkülönítésre a Vármegyeháza energetikai fejlesztésére.
- A 3.1.1. sor maradványa, 144.006 Ft a 3.1.3. Helyi humán fejlesztések sorra kerül átcsoportosításra. A 3.1.3 Helyi humán fejlesztések felhívás 2.625.000.190 Ft összegű kerete tekintetében a forrásfelhasználási módok közti megoszlás az alábbiak szerint változik: A Forrásfelhasználási mód (fejlesztési célterület - 7000 fő lakosságszám alatti valamennyi település) keretében 2.425.000.190 Ft került tervezésre, míg a Kiemelt kedvezményezett (Magyar Közút, Vármegyei Önkormányzat, Tankerületi Központok) forrásfelhasználási mód oszlopban 200.000.000 Ft került tervezésre Zala Vármegye Önkormányzata, mint kiemelt kedvezményezett részére;
- Amennyiben 3.3.1. soron maradvány keletkezik, az elsődlegesen a 3.3.2 egészségügyi alapszolgáltatás sorra kerül átcsoportosításra, tekintettel arra, hogy ott többletforrás igény látszik a benyújtott támogatási kérelmek alapján. Ha további maradvány keletkezik, az a 3.3.4. köznevelési infrastruktúra fejlesztés sorra kerül átcsoportosításra;
- A módosítást továbbá az is szükségessé teszi, hogy a bizottsági elvárások miatt az 1. prioritáson korábban szereplő intézkedések egy része egy újonnan létrehozott 6. prioritásra került áthelyezésre az e célra allokált forrásokkal együtt.

1. Az ITP 2021-27 viszonya a területfejlesztési program céljaihoz

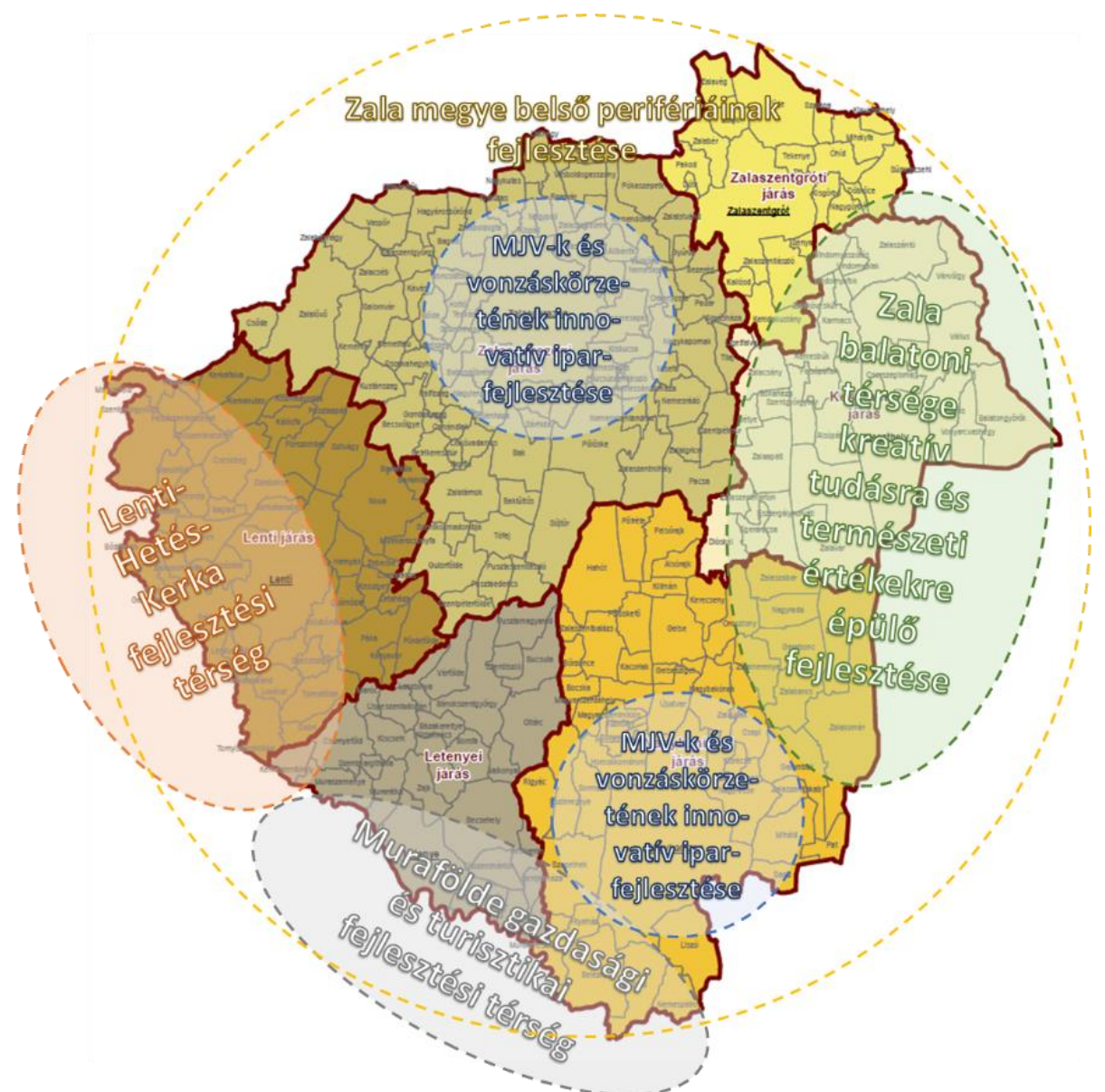
A Zala Vármegye Integrált Területi Programjának célja a TOP Plusz keretében rendelkezésre álló területi gazdaságfejlesztési és településfejlesztési, valamint humán fejlesztési források hatékony, egymást erősítő megtervezése a korábbi egyeztetési folyamatok során kialakított Területfejlesztési Koncepció és Területfejlesztés Program által megjelölt célok mentén. A TOP Plusz keretében elérhető források – a többi ágazati programmal és az elérhető hazai támogatásokkal összhangban – azt a célt szolgálják, hogy Zala vármegye 2027-re a természeti kincsei megőrzése mellett fenntarthatóan fejlődő, versenyképes és innováció-vezérelt gazdasággal rendelkező területté váljon.

„Zala Megye Területfejlesztési Koncepciója” a vármegye fejlesztésének 2030-as jövőképét, azaz fő hosszú távú célját a „gazdag és harmonikusan fejlődő, zöld Zala” megteremtésében fogalmazza meg. A Koncepció három átfogó célt és hat, a 2021-2027-es időszakra vonatkozó stratégiai ágazati célt jelölt ki a vármegye számára:

- I. Jól működő, fejlett gazdaság
 - 1) Vállalkozások K+F+I teljesítményének és kapcsolatainak fejlesztése
 - 2) Helyi értékekre építő gazdasági ágazatok megerősítése és rövid ellátási lánc fejlesztése
- II. Foglalkoztatás bővítése és társadalmi kohézió
 - 3) Helyi igényekre és K+F+I kapacitás támogatására szolgáló képzési rendszer
 - 4) Leszakadó társadalmi csoportok integrált fejlesztése
- III. Élhető Zala megye
 - 5) Települések élhetőségnek javítása: munkalehetőségek, közlekedés, szolgáltatások, épített környezet fejlesztése
 - 6) Természeti környezet védelme

A Területfejlesztési Koncepció az ágazati célok mellett területi célokat is meghatározott, melyek a következők:

- Megyei jogú városok és azok vonzáskörzetének innovatív iparfejlesztése (Nagykanizsa és Zalaegerszeg, illetve ezen városok ipari vonzáskörzete)
- Zala megye belső perifériáinak fejlesztése
- Zala balatoni térsége (Keszthely és Hévíz térsége) kreatív tudásra és természeti értékekre épülő fejlesztése
- Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térség
- „Murafölde” gazdasági és turisztikai fejlesztési térség

Innovatív húzóágazatok fejlődési lehetőségeinek elősegítése

- innovációra és tudásra épülő gazdaság támogatása
- K+F+I projektek és kutatóhelyek támogatása
- innovatív zöld beruházások megvalósítása

Versenyképesebbé váló gazdasági szerkezet megteremtése

- befektetés-ösztönzés
- gazdasági infrastruktúra fejlesztése
- turisztikai fejlesztések

Oktatási, képzési és közszolgáltatási fejlesztések a társadalmi kohézió és a gazdaság erősítése érdekében

- társadalmi felzárkóztatást célzó fejlesztések
- szakképzés fejlesztése
- felsőoktatási tudásközpontok megerősítése

Integrált programok a térség munkaerő-megtartó erejének növelésére

- társadalmi felzárkóztatást és a népesség megtartását célzó integrált programok (munkahelyteremtés, képzés, szociális ellátás, stb.)
- települési környezet vonzóbbá tétele (a település közlekedési elérhetőségének, humán-közszolgáltatásainak, közösségi szolgáltatásainak fejlesztése)

Integrált környezetvédelmi programok megvalósítása

- környezetvédelmi programok
- természeti kincsek turisztikai hasznosítása
- energetikai fejlesztések

Összehangolt települési és településközi infrastrukturális fejlesztések a területi kohézió érdekében

- közlekedésfejlesztés
- lakhatás támogatása
- közműfejlesztés
- települési infrastruktúra fejlesztése
- települési humán szolgáltatások fejlesztése

1. táblázat: A TOP Plusz 2022.12.22-én elfogadott prioritásai és intézkedései

1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE	2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE	6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE
1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás 1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	2.1 Klímabarát vármegye 2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság 2.1.3 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált) 2.1.4 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)	3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei) 3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések 3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció 3.1.3 Helyi humán fejlesztések	6.1 Helyi gazdaságfejlesztés 6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés 6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése (<i>Magyar Közút</i>) 6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés 6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése
1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások 1.2.1 Élhető települések <i>Ebből: Zöld infrastruktúra fejlesztése</i> <i>Csapadékvíz</i> <i>Kerékpárút</i> 1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA) 1.2.3 Belterületi utak fejlesztése 1.2.4. Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)		3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei) 3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés 6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés

1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE	2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE	6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE
1.3 Fenntartható városfejlesztés		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	
1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása		3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	
1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (ERFA projektek)		<i>Bölcsődei fejlesztés</i>	
		<i>Óvodai fejlesztés</i>	
		3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	
		<i>Egészségügyi alap-és szakrendelés</i>	
		<i>Szociális alapszolgáltatás</i>	
		3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	
		3.4 Fenntartható humán infrastruktúra	
		3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra	

A Területfejlesztési Kon koncepció céljait, a Területfejlesztési Program prioritásait és a TOP Plusz prioritásait figyelembe véve Zala Vármegye Integrált Területi Programja a következő fejlesztési célkitűzéseket határozza meg:

- 1) **Elérhető települések és vonzó üzleti környezet.** Zala vármegye aprófalvas településszerkezetéből adódóan jelentős közlekedési elérhetőségi kihívásokkal küzd. A települések közúti megközelíthetőségének fejlesztése egyszerre járul hozzá a kistelepülések népességmegtartó-erejének növekedéséhez és a vállalkozások számára vonzó infrastrukturális környezet megteremtéséhez.

Kapcsolódó TOP Plusz célkitűzés:

6.1 Helyi gazdaságfejlesztés

6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés

- 2) **Fenntartható, minőségi turizmusfejlesztés.** Zala vármegye országos szinten is kiemelkedő jelentőségű turisztikai adottságainak megerősítése a turisztikai attrakciók bővítése, minőségi szolgáltatás-fejlesztés és a természetes környezet nem terhelő jellegű, turisztikai célú fejlesztései révén.

Kapcsolódó TOP Plusz célkitűzés:

6.1 Helyi gazdaságfejlesztés

1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások

- 3) **Felkészült munkaerő és összetartó társadalom.** Cél a vármegye munkaerő-tartalékainak mozgósítása és a munkavállalók szakmai fejlődésének támogatása komplex, képzési és foglalkoztatási, illetve társadalmi felzárkóztatást célzó programok segítségével. Ezzel párhuzamosan a prioritás célja a települések belső kohéziójának erősítése közösségi, illetve a helyi hagyományokat támogató-megerősítő programok megvalósítása révén.

Kapcsolódó TOP Plusz célkitűzés:

3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)

- 4) **Élhető települések és minőségi közszolgáltatások.** Az épített és természeti környezet fejlesztése révén fejlődik a települések arculata, ezzel párhuzamosan a közszolgáltatások minőségi javításával (különösen a gyermeknevelési és egészségügyi szolgáltató intézmények fejlesztésével) a vármegye településeinek élhetősége javul, összességében pedig Zala népességmegtartó-ereje nő.

Kapcsolódó TOP Plusz célkitűzés:

1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások

3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)

- 5) **Dinamikusan fejlődő, vármegyei húzóerőt jelentő városok komplex fejlesztése.** A 7000 fő lakosságszám feletti városok komplex programjainak megvalósítása azzal a céllal, hogy az összetett városi funkciókkal és szolgáltatásokkal bíró települések a környező területek és összességében az egész vármegye fejlődési gócpontjai legyenek, hozzájárulva a város-vidék kapcsolatok erősítéséhez is.

Kapcsolódó TOP Plusz célkitűzés:

- 1.3 Fenntartható városfejlesztés,*
- 2.1 Klímabarát vármegye,*
- 3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)*
- 3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA).*

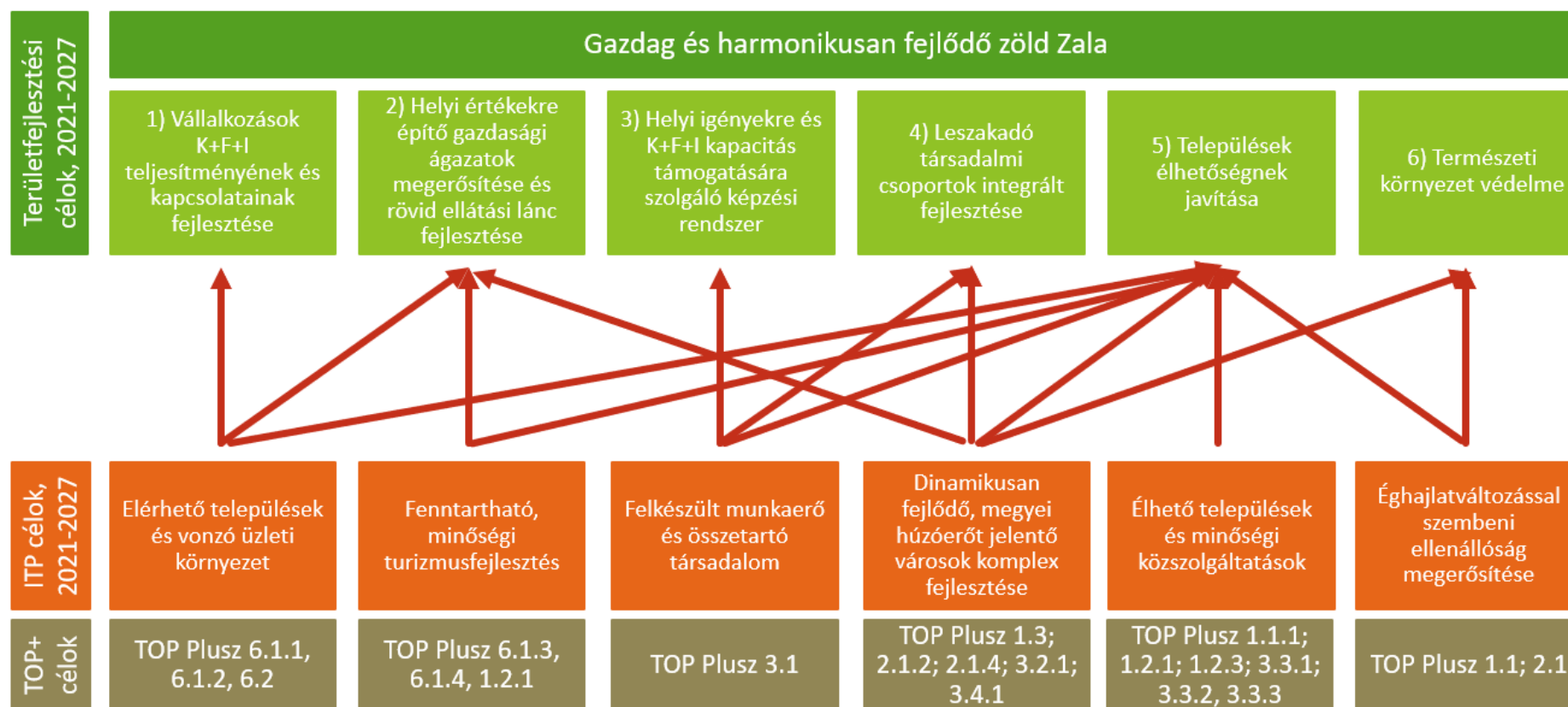
- 6) **Éghajlatváltozással szembeni ellenállóság megerősítése.** Cél a klímaváltozás negatív hatásaival szembeni települési szintű ellenállókéesség fokozása, az alkalmazkodóképesség fejlesztése és az - országos mitigációs célokat támogatandó - ÜHG kibocsátás csökkentése.

Kapcsolódó TOP Plusz célkitűzés:

- 1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás*
- 2.1 Klímabarát vármegye*

A területfejlesztési célok, az ITP célok és TOP Plusz célok kapcsolódását a következő ábra foglalja össze.

3. ábra: Területfejlesztési célok, ITP célok és TOP Plusz intézkedések kapcsolódása

1.1. Az Integrált Területi Program (ITP) tervezésének körülményei, partnerség

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (továbbiakban: TOP Plusz) Magyarország régióinak területi alapú térségi és települési fejlesztéseit támogatja. A program elsődlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza, lehetőséget biztosít a területi szereplők igényei és szükségletei alapján meghatározott fejlesztések megvalósítására.

A vármegyék számára a 2021-2027 közötti programozási időszakban rendelkezésre álló TOP Plusz forráskeret felhasználását a vármegyék területfejlesztési koncepciói és programjai alapozzák meg. Zala vármegye a 39/2020. (XII.21.) számú elnöki határozattal elfogadott, felülvizsgált Területfejlesztési Koncepciójában meghatározta azokat a 2030-ig szóló stratégiai fejlesztési, specifikus és horizontális célokat, valamint fejlesztési célterületeket, amelyek az uniós, valamint a hazai és egyéb fejlesztési források felhasználásának orientációját jelentik. A – szintén a 39/2020. (XII.21.) számú elnöki határozattal elfogadott – területfejlesztési program a 2021-2027-es programozási időszakra vonatkozóan jelöli ki a vármegyei fejlesztési prioritásokat, beavatkozási területeket, amelyeket operatív szintű fejlesztési javaslatokra bont.

E programok, illetve területi stratégiai jellegű tervezési dokumentumok fókuszja ugyanakkor meghaladja a TOP Plusz forrásokból megvalósítható célok és beavatkozások körét. Az Integrált Területi Program (továbbiakban: ITP) egy olyan integrált, stratégiai gondolkodásra alapozott dokumentum, amely a helyi igényekkel összhangban a rendelkezésre álló TOP Plusz forráskeretek felhasználásának szerkezetét, elvárt eredményeit és ütemezését támasztja alá. Fontos megjegyezni, hogy az ITP 1.0 dokumentum elkészítésének időpontjában 2021-2027-es programozási időszak tervezésének és végrehajtásának jogszabályi keretfeltételei még nem voltak véglegesek, ugyanúgy, ahogy a TOP Plusz szakmai tartalma sem. Az elfogadott TOP Plusz végleges tartalmi elemei a jelen ITP 3.0 verzióban kerültek átvezetésre. Az ITP készítését az Irányító Hatóság által kiadott, *„Útmutató a megyék integrált területi programjainak kidolgozásához és megvalósításához 2021-2027”* c. dokumentum támogatja.

Az ITP dokumentum a következőket tartalmazza:

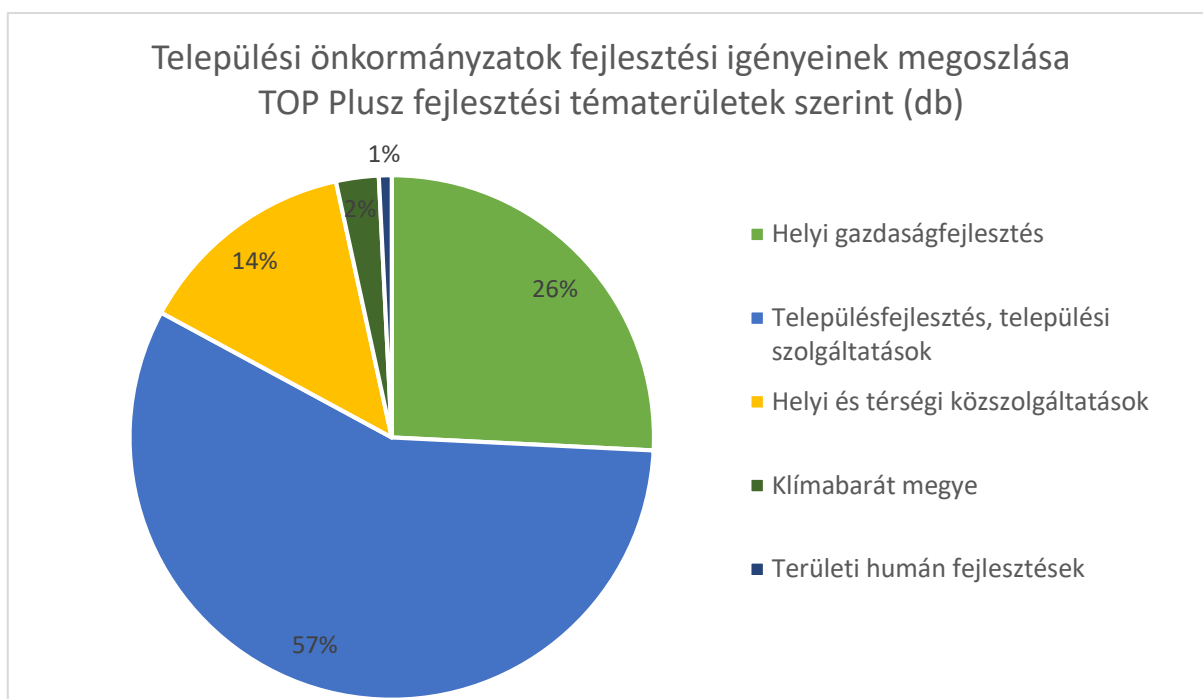
- a) a vármegye által megfogalmazott stratégiai és területi célokhoz és prioritásokhoz illeszkedő intézkedéseket (a TOP Plusz szakmai tartalmának megfelelően);
- b) az egyes intézkedésekre allokált forrásokat;
- c) a vármegyén belül kialakított forrásfelhasználási eszközöket és módokat;
- d) a vármegye által meghatározott kiválasztási kritériumokat;
- e) a vármegyei számszerűsíthető vállalásokat a TOP Pluszban vállalt indikátorok célértékeihez képest;
- f) a végrehajtás ütemezését;
- g) eredmények nyomon követését, monitorozását, valamint a következtetések tervezésbe történő visszacsatolását lehetővé tevő feladatokat, tevékenységeket.

Partnerségi folyamat

Területfejlesztési dokumentumok kidolgozását megelőzte egy széleskörű partnerségi folyamat, amely a Területfejlesztési Konceptióhoz kapcsolódó partnerségi terv alapján zajlott le. Tekintettel a járványügyi helyzetre, a partnerségi terv megvalósítása során az online lekérdezések kerültek előtérbe mind az önkormányzati, mind a civil és vállalkozói fejlesztési elképzelések összegyűjtése során. A partnerségi terv alapján 2020 szeptemberétől kezdve Zala Vármegye Önkormányzata koordinálása mellett zajlott a fejlesztési igények összegyűjtése. Ezek áttekintése és csoportosítása mellett született meg a területfejlesztési program, és ezekre a fejlesztési irányokra épít az ITP.

A helyi önkormányzatoktól összesen 380 projektötlet érkezett, több mint 458 milliárd forintos forrásigény mellett. Ebből a projektek 97%-a (367 db) a TOP Plusz 1. és 6. prioritásához (Élhető és Versenyképes vármegye) kapcsolódik.

1. ábra: Települési önkormányzatok fejlesztési igényeinek megoszlása TOP Plusz fejlesztési tématerületek szerint (db)

Forrás: saját adatgyűjtés

A tervezés és a megvalósítás partnerség szempontjából kiemelt célcsoportjai a települési önkormányzatok, a vállalkozások és a társadalmi (civil) szervezetek, LEADER HACS-ok.

Zala Vármegye Önkormányzata az ITP elfogadása érdekében továbbra is folyamatos kapcsolatban van a települési önkormányzatokkal. A megyei jogú városokkal való együttműködés a Zala Vármegyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum keretében biztosított. A Vármegye Önkormányzata pedig saját honlapján teszi közzé az ITP tervezetet és biztosítja annak folyamatos megismerési lehetőségét:

<https://www.zala.hu/hu/onkormanyzat/ter%C3%BCletfejleszt%C3%A9s-%C3%A9s-ter%C3%BCletrendez%C3%A9s>

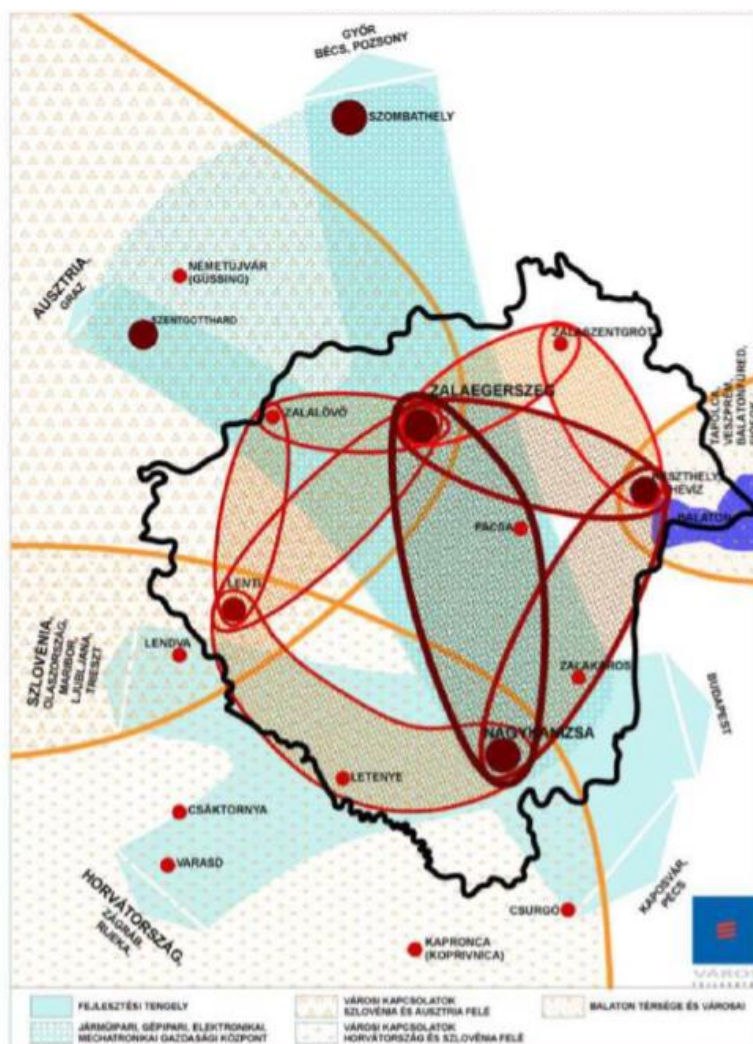
Az elkészült tervezési dokumentum így a közgyűlési elfogadást megelőzően a társadalom minden csoportja számára könnyen elérhető módon válik megismerhetővé és a területi szereplő Vármegye biztosítja a véleményezési lehetőséget.

A területi szereplőkkel való egyeztetés mellett az Irányító Hatósággal is folyamatos a szakmai konzultáció.

2. A Vármegye külső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata

Zala vármegye térszerkezetéből, városainak elhelyezkedéséből adódóan erős külső kapcsolatrendszerrel rendelkezik mind a magyarországi, mind a határon túli területek vonatkozásában. Zalaegerszeg főként Vas vármegye dél-keleti részére, Nagykanizsa Somogy vármegye nyugati-délnyugati irányába, Keszthely az észak-somogyi, valamint Veszprém vármegye nyugati területeire gyakorol vonzerőt. Lenti pedig a határon túli Lendvával alkot „várospárt”. A vármegye külső térszerkezeti kapcsolódásait Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója tartalmazza.

5. ábra: Zala vármegye stratégiai térszerkezete

Forrás: Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója (107. oldal)

A szomszédos vármegyék közül a Balaton-környéki területek fejlesztéseinek összehangolását a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet biztosítja, ezzel párhuzamosan pedig a vármegyei tervezési dokumentumok összehangolása, a területfejlesztésért felelős vármegyei önkormányzatok közötti kommunikáció alapozza meg, hogy a területfejlesztés egymást erősítő hatásai megvalósulhassanak.

Kiemelt vármegyehatárokon átívelő fejlesztési kezdeményezésként azonosíthatók a következők:

- Balaton Turisztikai Térség kijelölése: célzott marketing és imázsfejlesztés
- M9 gyorsforgalmi út megépítése (Szombathely-Zalaegerszeg-Nagykanizsa-Kaposvár felé)
- Zalaegerszeg Rédicsen át Lendvával történő vasúti összeköttetése
- Az észak-balatoni vasútvillamosítás folytatását Zala vármegye irányába
- Budapest-Nagykanizsa vasúti vonal korszerűsítése a teljes vonalon (hiányzó szakasz)
- Eurovelo 13 és Eurovelo 14 kerékpáros útvonalak
- Duna-Dráva-Mura bioszféra-rezervátumot érintő fejlesztések
- Murakeresztúr és a horvátországi Kotoriba (Kotor) közötti Mura-híd építése
- Hévíz-Balaton Airport nemzetközi repülőtér fejlesztése

Az OFTK is kiemeli, hogy Zala vármegye jelentős természeti és turisztikai vonzerővel rendelkező vármegye, mely az Európai Unió bővítésével a szomszédos Szlovéniával és Horvátországgal kiemelkedő kapacitással bíró gazdasági térséggé vált. A határon túli területekkel a 2014-2020-as időszakban aktív közös pályázati munka valósult meg a SI-HU, illetve HU-HR Interreg kezdeményezések keretében, amelyeket a jövőben is folytatni kíván a vármegye. A Területfejlesztési Konceptióban megfogalmazott *Lenti- Hetés- Kerka fejlesztési térség* célja, hogy Lenti vezetésével, Lendva aktív bevonása mellett kialakuljon egy olyan komplex, a határon átnyúló, a külhoni magyarsággal való együttműködést célzó fejlesztési zóna, amely segíti a különböző programok keretéből megvalósuló projektek generálását és összehangolását – így különösen a turisztikai fejlesztések és marketing, a gazdasági beruházások, valamint a kulturális és oktatási együttműködések területén. Kiemelt határon túli együttműködés a Mura-Dráva-Duna bioszféra-rezervátummal, illetve ennek a zalai területét érintő Muraköz programmal kapcsolódóan valósul meg (Konceptióban: „Murafölde” gazdasági és turisztikai fejlesztési térség). A rezervátum az UNESCO MAB programjának keretében létrejött, funkcionális természet- és tájmegőrzési rendeltetésű terület, amely 5 ország (Magyarország mellett Ausztria, Szlovénia, Horvátország és Szerbia) vidékfejlesztését és környezetpolitikáját hangolja össze. A határmenti fejlesztések területén a közös természetvédelmi feladatokon túl kiemelt cél a komplex turisztikai programok megvalósítása, valamint a térség gazdasági dinamizálása.

TOP Plusz források ágazati operatív programokhoz való kapcsolódását Zala Megye Területfejlesztési Programja mutatja be. A Partnerségi Megállapodás hatálya alá – a tervek szerint – nyolc (hét ágazati, egy területi) operatív program tartozik, az alábbiak szerint:

• Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz	TOP Plusz
• Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz	EFOP Plusz
• Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz	MAHOP Plusz
• Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz	IKOP Plusz
• Digitális Megújulás Operatív Program Plusz	DIMOP Plusz
• Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz	GINOP Plusz
• Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz	KEHOP Plusz
• Végrehajtás Operatív Program Plusz	VOP Plusz

A TOP Plusz fejlesztések az operatív programok rendszerében való elhelyezését az alábbi szempontok határozzák meg. A TOP Plusz:

- elsődlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza,
- a fejlesztési tematikája kiterjed a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a települési infrastruktúra településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére,
- a kiemelt térségekben ezeket a fejlesztéseket térségi alapon összehangolja és ezeken túlmenő térség specifikus fejlesztéseket is finanszírozhat,
- fenntartható városfejlesztési intézkedése keretében a helyi fejlesztési stratégiájuk alapján kiválasztott városok a fenti fejlesztéseket integrált helyi városfejlesztési programokban valósíthatják meg,
- szerepet vállal a helyi jelentőségű turizmus fejlesztésében,
- szerepet vállal a komplex programmal fejlesztendő járásokban, helyi társadalmi felzárkózási programok támogatásában.

A TOP Plusz program az ágazati OP-kon túl továbbá erősen kapcsolódik a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközhöz (RRF), amely a Covid19-válság kedvezőtlen hatásainak és következményeinek kezelésére szolgáló eszköz. Az RRF 9 komponens mentén tervezi felhasználni a rendelkezésre álló közel 5894,4 milliárd forintos keretösszeget, amely komponensek közül több érinti a TOP Plusz fejlesztési területeit is. Így különösen a C) Felzárkózó települések és régiók; E) Fenntartható, zöld közlekedés; F) Energetika (zöld átállás) komponensek tekintetében találhatunk a TOP Plusz programmal átfedő tématerületeket.

A Kormány 2020 őszén alakította ki a magyarországi gazdaságfejlesztési zónák rendszerét. Az Északnyugat-Magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna, a Kormány 1567/2020. (IX. 4.) Korm. határozata alapján hat vármegyét - Fejér, Veszprém, Zala, Komárom-Esztergom, Vas és Győr-Moson-Sopron - valamint 9 megyei jogú várost - Dunaújváros, Székesfehérvár, Veszprém, Tatabánya, Győr, Sopron, Szombathely, Zalaegerszeg, Nagykanizsa - foglal magába. A gazdaságfejlesztési zónához kapcsolódóan még 2020-ban a vármegyék összegyűjtötték fejlesztési ötleteiket, projektjeiket. A gazdaságfejlesztési zónát érintően a térség állami, önkormányzati és gazdasági szereplői rendszeres egyeztetéseket folytatnak a fejlesztések hatékonyabb megvalósítása és összehangolása érdekében.

Zala vármegye aprófalvas településszerkezetéből fakadóan a térségben kiemelt szerepe van a Magyar Falu Program támogatásainak: Zala vármegyében a Magyar Falu Program keretében 2020-ban 20 alprogramban 354 nyertes pályázat összesen 3 839 263 283 Ft, 2021-ben 409 támogatott pályázat 4 503 301 175 Ft, 2022-ben 13 felhívás keretében 225 projekt 2 967 114 087 Ft összegű támogatásban részesült. A vármegye települései – a korábbi jó gyakorlatra alapozva – számos további fejlesztést terveznek ezen programból megvalósítani.¹

Zala vármegye továbbá érintett a Felzárkózó települések hosszú távú programjában, amelyben összesen nyolc település (Csörnyeföld, Dióskál, Kistolmács, Mikekarácsonyfa, Oltárc, Szentpéterúr, Zalakomár, Zajk) fejlesztése valósul meg. Ezek közül első ütemben 5 településen indult meg a Magyar Máltai Szeretetszolgálat tevékenysége, Csörnyeföld, Dióskál és Mikekarácsonyfa településeken pedig második ütemben a 2022-es évben indultak el a felzárkóztatást célzó beavatkozások.²

¹ Tájékoztató a Magyar Falu Program Zala Megyét érintő nyertes pályázatairól (2020. év).

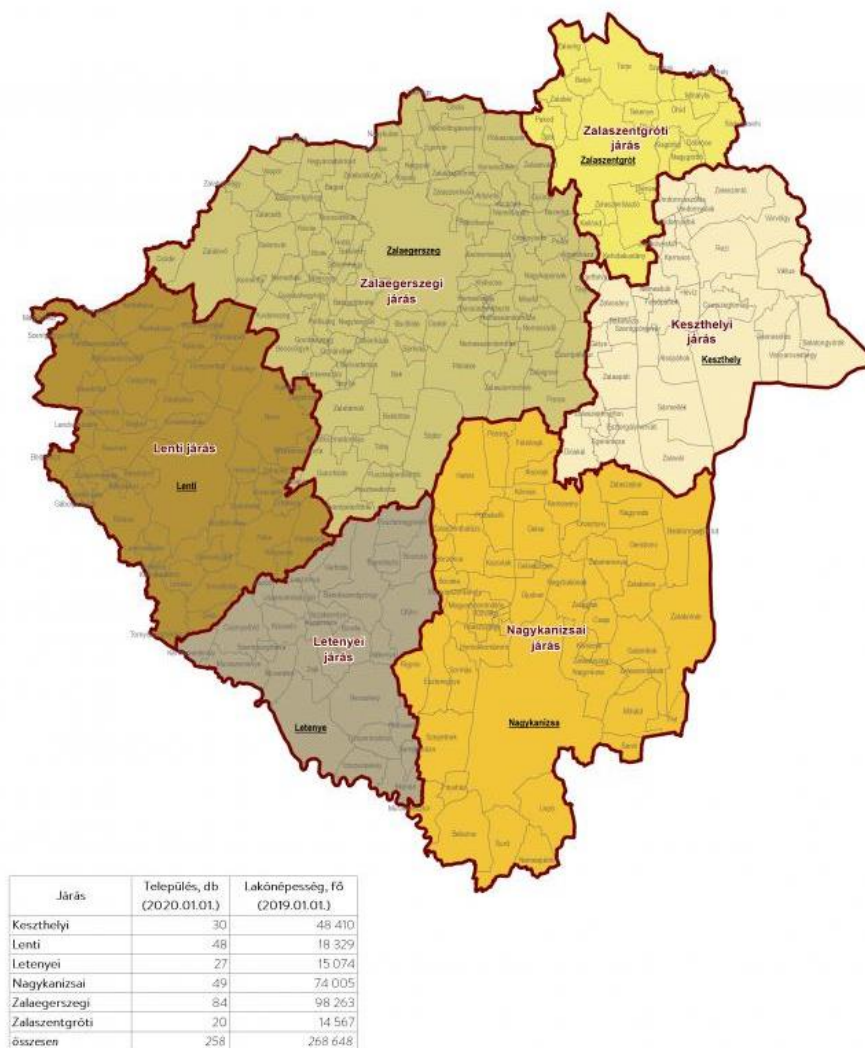
² <https://fete.hu/telepulesek/>

3. A Vármegye belső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata

Zala vármegye a Dunántúl délnyugati részén fekszik, határos Horvátországgal, Szlovéniával, Vas-, Veszprém- és Somogy vármegyével. A vármegye 3784 km² területén a völgyekkel erősen szabdaltsági felszínek az uralkodók. A vármegye nagy része a nyugat-dunántúli peremvidékhez sorolt Zalai dombsághoz tartozik, északon egy keskeny sáv áthúzódik a Vasi-hegyhátra, illetve délen a Dunántúli dombvidékre, a Keszthelyi-hegység pedig a Dunántúli-középhegység része.

Zala vármegye közigazgatási szerkezete hat járásra tagozódik, területén 258 település fekszik, melyek közül két megyei jogú városi (Nagykanizsa és Zalaegerszeg), valamint további nyolc (Hévíz, Keszthely, Lenti, Letenye, Pacsa, Zalakaros, Zalalövő és Zalaszentgrót) városi jogállású. Ezen 10 településen lakik a vármegye népességének 56%-a. A települések közel kétharmada (64%) 500 főnél kevesebb állandó lakossal bír. Elmondható tehát, hogy a vármegyére jellemző az aprófalvas településszerkezet, a települések zömének az aprófalvas vidékekre jellemző demográfiai és gazdasági kihívásokkal kell szembe nézniük, mint a csökkenő létszámú, előregedő népesség és a helyben elérhető munkahelyek hiánya.

4. ábra: Zala vármegye járásai

Forrás: Lechner Tudásközpont (2018)

Zala vármegye aprófalvas településszerkezete olyan adottság, amely a helyi népesség számára alapvetően befolyásolja az egyes közszolgáltatásokhoz való hozzájutás lehetőségét is, így a különösen

a szociális-, az egészségügyi ellátás, a szakképzés elérhetőségét. Az urbanizációs folyamatokat vizsgálva azt láthatjuk, hogy Zalaegerszeg és Nagykanizsa környékén agglomerálódó településgyűrű azonosítható. A két város vármegyei szinten, illetve a vármegyehatárokon átívelő módon is jelentős vonzáskörzettel bír a szolgáltatásokat, vagy a munkahelyeket tekintve is. A két megyei jogú város közül Zalaegerszeg fejlődik dinamikusabban, ugyanakkor még így is csökkenő a lakónépessége. Zalaegerszeg és Nagykanizsa a vármegyén belül meghatározó méretű és adottságaik (ipari teljesítmény, felsőoktatási képzési hely) alapján az innováció és az ipari fejlődés gócpontjai lehetnek.

Keszthely-Hévíz várostérsége, illetve a Balaton környéke urbanizálódó térségnek tekinthető. A térség kihívása ugyanakkor, hogy az állandó lakosság annak ellenére csökken, hogy a területi beépítettség nő, hiszen jelentős a nyaralóépületek, vendégházak térnyerése. A városi funkciók első sorban Keszthelyen és Hévízen érhetők el, növekvő nyomást helyezve ezen városok feladatellátására – különösen a nyári időszakban. A szezonálisból fakadó sérülékenységet jelentős kihívást jelent a térségben.

Lenti környékén a városhoz csatolt településgyűrű található. A város első sorban a Kerka mentén, a hetési térségben fejt ki szolgáltató szerepet. Ezzel együtt erős történelmi kapcsolatokkal rendelkezik a határon túli területekkel, amelyek megerősítésének egyik katalizátoraként is tekinthető.

Zala vármegye belső, zömében funkcióhiányos városok és kistelepülések, valamint aprófalvak jellemezte területein jelentős az elvándorlás, és növekvő kihívást jelent a társadalmi felzárkóztatás. Összességében elsődleges feladat a népességmegtartásra, valamint a területek élhetőségére fókuszáló fejlesztések megvalósítása a városok népesség-elszívó erejének ellensúlyozása, ami a vármegyei kohéziót erősítheti.

A vármegye gyorsforgalmi úthálózatát jelenleg az M7 autópálya, és az M70 autópálya képezi. Az M7 autópálya részét képezi annak az V. számú helsinki folyosónak, amely az Adriai tenger kikötői és a kelet-európai országok közötti közvetlen közúti kapcsolatot hivatott biztosítani. Az M7 és M70 autópályák lényegesen javítják Zala vármegye és a főváros közötti közúti kapcsolatot, és a nemzetközi közúthálózatban is jelentős szerepet töltenek be. A nagyobb városok közül jelenleg Nagykanizsa (illetve Letenye) rendelkezik közvetlen autópálya kapcsolattal, illetve Lenti az M70-es autópályától 15 km-es, elérhető távolságban fekszik. A tervezett M76-os számú gyorsforgalmi út Zalaegerszeg és Keszthely számára is közvetlen autópálya kapcsolatot biztosít a következő évek során, melynek jelenleg első, M7-Fenékpusztá közötti szakasza került forgalomba helyezésre.

Zala vármegye védett természeti területei a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságához tartoznak. Egyaránt megtalálható a vármegye területén nemzeti park besorolás alá eső terület (pl. Keszthelyi-hegység vonulata, Kis-Balaton), természetvédelmi terület (pl. Hévízi-tó) és természetvédelmi körzet (Mura-mente).

4. Az ITP 2021-27 fejlesztési célterületeinek kijelölése -A vármegyei forrásfelhasználási módok

Zala megye Területfejlesztési Konceptiója 5 stratégiai területi célt határoz meg, melyek a következők:

- Megyei jogú városok és azok vonzáskörzetének innovatív iparfejlesztése (Nagykanizsa és Zalaegerszeg, illetve ezen városok ipari vonzáskörzete)
- Zala vármegye belső perifériáinak fejlesztése
- Zala balatoni térsége (Keszthely és Hévíz térsége) kreatív tudásra és természeti értékekre épülő fejlesztése
- Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térség
- „Murafölde” gazdasági és turisztikai fejlesztési térség

A TOP Plusz lehetőségeit, valamint a vármegye belső szerkezeti adottságait figyelembe véve látható, hogy a vármegyében négy város rendelkezik jelentősebb térszervező erővel – egyúttal pedig jelentős városi funkciókkal: Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely és Lenti. Zalaegerszeg és Nagykanizsa, mint megyei jogú városok egyértelmű húzóerővel bírnak. Nagykanizsa egyúttal a „Murafölde” területi cél fejlesztési központja. Keszthely Zala vármegye balatoni térségének városi centruma, míg Lenti, nemcsak a keleti területek városhiányos térségében pótolja be az űrt, hanem a Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térségében a határmenti kapcsolatok motorja. A fenntartható városfejlesztés célterületébe tartozó négy város kiemelése összességében Zala vármegye belső perifériáinak fejlesztése stratégiai célon kívül tehát minden területi cél megvalósításához hozzájárul.

A belső perifériális területek a területfejlesztési koncepció alapján bemutatott módon a vármegyében szerteágazóan jelennek meg. A területi tagoltság miatt a településméret alapján (7000 fő lakosságszám alatti települések, az ITP mellékletét képező településlista szerint) lehet ezeket a településeket leginkább meghatározni. A stratégiai ágazati cél tehát ennek a forrásfelhasználási módnak feleltethető meg.

Zala kiemelt térséggel érintett vármegye. A Balatoni Kiemelt Térség önálló fejlesztési célterületként való meghatározása az Irányító Hatóság által kiadott útmutatók alapján elvárt. A terület egybeesik a területfejlesztési koncepcióban meghatározott „Zala balatoni térsége...” stratégiai ágazati cél fejlesztési területével. Keszthely város ugyanakkor – mivel mérete és városi funkciói miatt kiemelkedő szereppel bír a megyében – ezért a fejlesztési célterületen belül, de a kiemelt térség céljaival összhangban valósítja meg a 2021-2027-es időszakra tervezett fejlesztéseit.

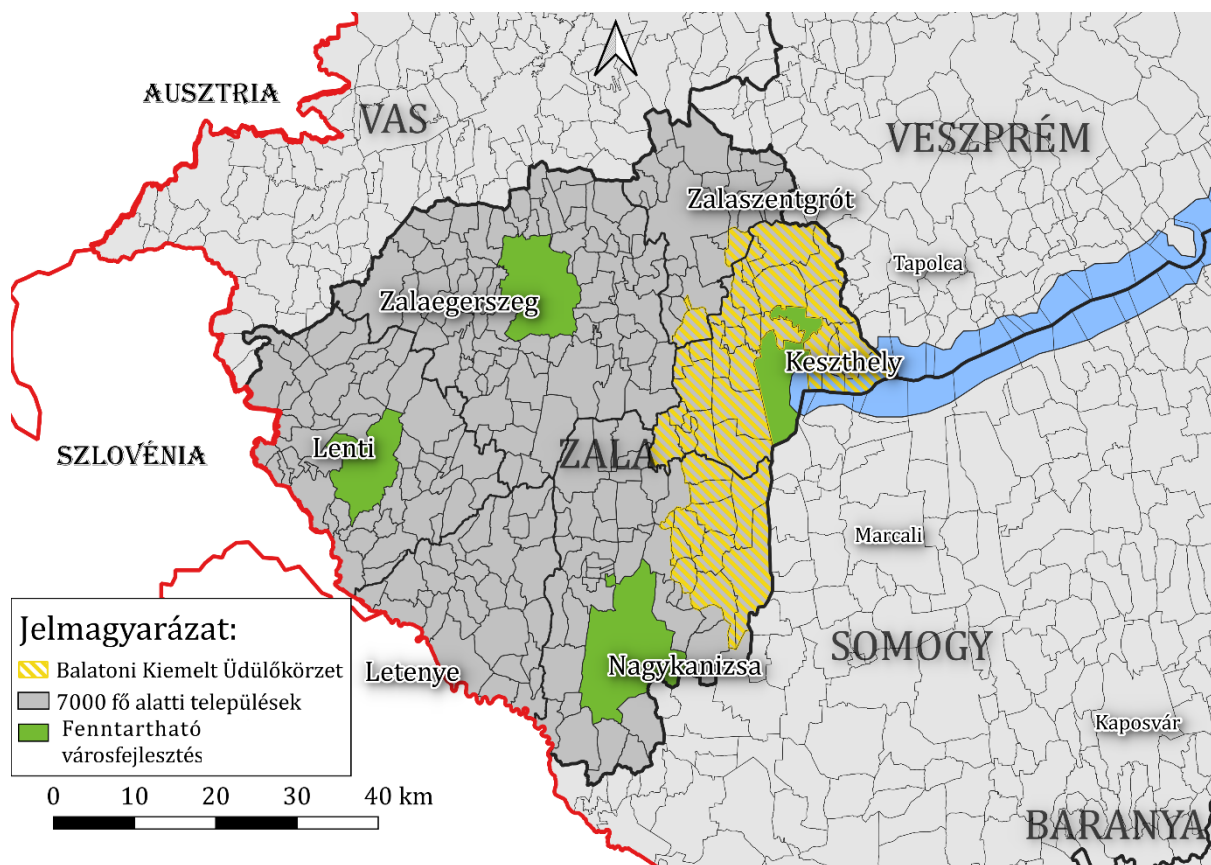
Zala vármegye a területi identitás és kohézió érdekében kiemelt kedvezményezettként megvalósítandó fejlesztésekkel is tervez. A vármegye és a Magyar Közút által megvalósított fejlesztések minden stratégiai területi célt egyaránt szolgálnak. Zala Vármegye Önkormányzata, mint kiemelt kedvezményezett által tervezett Vármegyeháza energetikai fejlesztése, valamint a klímatudatosságot, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó fejlesztéseivel pedig az éghajlatváltozással szembeni ellenállóság megerősítése célt szolgálják.

Zala vármegye összhangban a Bizottság által megfogalmazott elvárásokkal és a TOP Plusz Irányító Hatóság által kiadott ITP útmutatóban foglalt feltételrendszerrel a következő forrásfelhasználási módokat jelöli ki a 2021-2027-es időszakra vonatkozó TOP Plusz fejlesztési források tekintetében:

- 1) ERFA rendelet 11. cikk szerinti célterület (fenntartható városfejlesztés)
- 2) Balaton Kiemelt Üdülőkörzetre vonatkozó fejlesztési célterület
- 3) 7000 fő lakosságszám alatti települések fejlesztése
- 4) Kiemelt kedvezményezettek által koordinált fejlesztések kerete

5) Aktív turizmus fejlesztési célterület.

6. ábra: ITP forrásfelhasználási módok, Zala vármegye

Forrás: saját ábra

4.1. Fenntartható városfejlesztés

ERFA rendelet 11. cikke szerinti célterület, a **fenntartható városfejlesztés** forrásfelhasználási mód a fent bemutatott külső és belső kapcsolatrendszer alapján a Területfejlesztési Programban levezetett és rögzített módon, összhangban a Bizottság által megfogalmazott elvárásokkal és a TOP Plusz Irányító Hatóság által kiadott ITP útmutatóban foglalt feltételrendszerrel négy települést foglal magában, Zala vármegye 7000 fő lakosságszám feletti városait, név szerint Zalaegerszeget, Nagykanizsát, Keszthelyt és Lenti.

Zala vármegye térstruktúrája többpólusú vármegyei fejlesztéseket tesz indokolttá. A vármegye központi területei városhiányos térségek, míg a nagyobb városok a vármegyehatárhoz közelebb, de területileg viszonylag kiegyenlítetten fekszenek. Zalaegerszeg Nagykanizsával együtt emelt szintű városi központok, mind ellátási mind pedig igazgatási szerepüket tekintve a legmagasabb mennyiségi és minőségi elvárásoknak képesek eleget tenni. Vonzáskörzetük az egész vármegyére és bizonyos funkciókat tekintve azon túl is terjed. A fenntartható városfejlesztés körébe a vármegye kiegyenlített fejlesztése érdekében ugyanakkor javasolt, hogy a korábbi időszakban is kiemelt megyei jogú városokon felül a vármegye két másik városias funkciókkal rendelkező pólusa, Keszthely és Lenti városai is önálló fejlesztési forrásokhoz jussanak. Ezen négy város tehát nemcsak népességüket tekintve emelkedik a vármegye többi települése fölé, hanem a városias funkciókat tekintve is.

Összességében az ezeken a településeken megvalósuló fejlesztések nemcsak az adott város, hanem azok vonzáskörzetének, illetve összességében a vármegye egészének fejlődéséhez hozzájárulnak. Ezt a szinergikus hatást támogatja Zala Vármegye Önkormányzata területfejlesztést koordináló szerepe révén, illetve a kiemelt kedvezményezettként megvalósítandó fejlesztésein keresztül is.

Zalaegerszeg. Zalaegerszeg a Nyugat-Dunántúl társcentruma (Szombathely és Győr mellett). A vármegyeszékhely közép és részben felsőfokú igazgatási funkciói vonzást gyakorolnak a vármegye egész lakosságára. Ellátó funkciói - részben a jobb elérhetőségi viszonyok miatt - Vas vármegye délkeleti és Veszprém délnyugati területeire is kiterjednek. Zalaegerszeg erőteljes vonzereje miatt közvetlen környezetében nem alakultak ki mérvadó alközpontok, tágabb agglomerációs térsége 28 településből áll.

A gazdasági teljesítmény szempontjából Zalaegerszeg és Nagykanizsa vármegyén belüli aránya még népességi súlyukat is jelentősen meghaladja: a vármegyében a munkahelyek 56%-át, a vármegye 100 legnagyobb árbevételező („TOP 100”) cégéből 68-at, a Zala vármegyei vállalati árbevételnek, illetve hozzáadott értéknek pedig becsülhetően legalább a 75%-át adták.

A vármegyében jelenleg 7 helyen folyik egyetemi oktatás, ebből 5 Zalaegerszegen.

A város súlya meghatározó a vármegye ipari termelése, különösen a gépipar szempontjából. A zalai gépipar (elsősorban elektronika, villamos gép- és egyéb berendezések gyártása) sajátossága ugyanis, hogy az ágazat cégei - eltérően az országos trendektől, illetve a zalai ipar más ágazataitól - igen koncentráltan, azaz döntően a vármegye két meghatározó központjában, Zalaegerszegen és Nagykanizsán telepedtek meg. A vármegye 11 db ipari parkja közül 4 Zalaegerszegen működik: a Zalaegerszegi Ipari Park (a Flex telephelyéhez kapcsolódóan), az önkormányzati tulajdonú Déli Ipari Park, a kisebb léptékű Ganz Ipari Park, és az elmúlt tíz évben kiépült Északi Ipari Park. Ez utóbbi Tudományos és Technológiai Ipari Park címet nyert, új beruházások centrumává vált.

Zalaegerszeg a korábbi tervezési időszakban önálló fejlesztések sikeres megvalósítója volt, a 2014-2020-as időszak során 41 pályázattal több, mint 17,2 milliárd forint támogatást nyert el a város (ebből 16,9 milliárd TOP, és további 234 millió forint KEHOP, EFOP és KÖFOP programokból).

Nagykanizsa. Zalaegerszeg mellett Nagykanizsa is emelt szintű városi központ, a vármegye második legnagyobb városa. A város jelentősebb, vármegyehatáron átnyúló, Somogy vármegyei területekre is kiterjedő vonzerővel bír, mint speciális központ. Hasonlóan Zalaegerszeghez, erőteljes vonzereje miatt közvetlen környezetében nem alakultak ki mérvadó alközpontok. Nagykanizsa nyugati és keleti, sőt déli irányban is kaput képez, különösen, ha közútfejlesztések mellé az Ausztriának is előnyös vasútbővítés is hozzájárulhat. A szlovén-horvát-magyar hármastérség határára Nagykanizsa-Letenye térségének nemzetközi jelentőségű logisztikai központ szerepe is meghatározó.

Nagykanizsán jelenleg 1 helyen folyik felsőfokú oktatás (Pannon Egyetem Nagykanizsai Campus).

A város, hasonlóan Zalaegerszeghez a vármegye gépiparjának központja. Nagykanizsán egy ipari park található, azonban vármegyében betöltött szerepe meghatározó, jelenlegi 135 hektáros területén mintegy 120 vállalkozás működik. Az ipari park lényegében betelt, ezért a Modern Városok Program keretében jelentősen bővítik, közművesítik. Ugyanakkor Nagykanizsa munkahely-kínálata Zalaegerszegének kevesebb, mint 2/3-a, beingázóinak létszáma pedig kevesebb, mint fele.

A városban a kiépítésre került fejlett hulladékgazdálkodási infrastruktúra jó alapot teremt a körforgásos gazdaság kiépítéséhez. Ezzel összefüggésben kiemelt, országos jelentőségű fejlesztésként jelenik meg Nagykanizsa körforgásos gazdaság vezérprojektje a „science park”, amely a Kompetencia

Központ alapjain, a Pannon Egyetem tudásbázisán, a MOL szakmai képességeire, menedzsmenttudására, nemzetközi kapcsolatrendszerére építve valósul meg a tervek szerint.

Nagykanizsa a horvátországi, illetve a Mura folyóhoz köthető környezetvédelmi és gazdasági terület központi városa, a horvát-magyar határmenti együttműködések magyarországi fontos központi települése.

Nagykanizsa a 2014-2020-as tervezési időszakban 14 pályázat mellett összesen több mint 8 milliárd forint támogatást nyert el (főként TOP keretéből, illetve 1 KEHOP pályázat mellett).

Keszthely. A két megyei jogú város mellett Keszthely népessége haladja meg a 10.000 főt, lakónépessége 18.764 fő volt 2022-ben a KSH adatai szerint. Foglalkoztatási szempontból Keszthely a vármegye harmadik legjelentősebb városa, bő tízezres helyi munkaerőpiaccal, viszonylag magas beingázási rátával. A város mind közúti, mind vasúti megközelíthetősége jónak mondható, amely tovább javul az M76 autótút kiépítését követően.

Míg Zalaegerszeg és Nagykanizsa a vármegye ipari termelésének központjai, addig Keszthelynek, mint Balaton parti városnak (valamint a Keszthely-Hévíz agglomerációnak) a vármegye turisztikai ágazatában van kiemelt szerepe. Bár a Balaton Törvény óhatatlanul korlátozó tényezőként hat az ipari termelőinfrastruktúra bővítésére, megemlítendő, hogy Keszthely is rendelkezik 1 db ipari parkkal, melynek alpinfrastruktúrája a 2014-20-as TOP támogatás segítségével megújításra került. Keszthely-Hévízzel együttesen alkotja Zala vármegye harmadik, és - az első két, inkább ipari jellegű központtól eltérően - döntően szolgáltató szerepkörű, nagyobb gazdasági sűrűségű térségét.

Keszthelyen nagy múltú hagyományokkal rendelkező egyetemi campus található (jelenleg a Magyar Agrár és Élettudományi Egyetemhez tartozik), ahol agrár-, műszaki- és gazdaságtudományi egyetemi képzések zajlanak. Emellett a város Zala vármegye egyik meghatározó kulturális központja, a keszthelyi Festetics-kastély és kastélypark felkerült a világörökségi várományos területek közé.

Keszthely tehát a vármegye harmadik számú centruma gazdasági értelemben is, amelyet turisztikai, illetve a balatoni „szezonon” túlmutató kulturális, felsőoktatási szerepkörei hagyományosan az „átlagos” járásközponti szint fölé emelnek. A város tervezett fejlesztései a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet céljaival is összhangban kerülnek kialakításra.

Keszthely a 2014-2020-as tervezési időszakban 20 nyertes pályázat mellett összesen több mint 4,2 milliárd forint támogatást nyert el (TOP, EFOP és KEHOP keretből).

Lenti. A két megyei jogú város és Keszthely mellett Zala vármegyében Lenti tekinthető teljes értékű kisvárosi centrumnak, közszolgáltatási szerepköreinek és gazdasági erejének köszönhetően. A város vállalkozásai közül kiemelhető több jelentős építőanyagipari, faipari vállalkozás, valamint a folyamatosan fejlődő gyógyfürdő. Ezzel együtt Lenti és az aprófalvas jellegű térsége számára kihívást jelent az elvándorlás és az elöregedés.

Lenti városa, amellyel, hogy a vármegye nyugati városhiányos határvidékének járásközpontja, kiemelt szereppel bír a határon átnyúló gazdasági és kulturális kapcsolatok terén. Lenti a szlovén-magyar határmenti fejlesztések magyarországi központja, aktív kapcsolatokat ápol Muravidékkel. A város térségi turisztikai szerepkörét emeli a termálfürdő és az arra épülő szolgáltatások köre, amely a vármegye kül- és belföldi vendégforgalmának alakulására is pozitív hatást gyakorol. Így Lenti térségében a gyógy – egészség – termál - és gasztroturizmus szerepe jellemző.

A város és környéke a Zala megyei Területfejlesztési Konceptióban önálló fejlesztési térségként került nevesítésre (Lenti-Hetés-Kerka fejlesztési térség), melynek célja, hogy Lenti vezetésével, Lendva aktív

bevonása mellett kialakuljon egy komplex, a határon átnyúló, a külföldi magyarsággal való együttműködést célzó fejlesztési zóna.

Lenti korszerű közúti infrastruktúrával és közösségi közlekedési rendszerrel szervesen kapcsolódik a vármegyei és a nemzetközi szintű közlekedési vérkeringésbe. A megújuló energiaforrások hasznosítása terén mintaberuházások vannak megvalósítás alatt, úgymint a geotermikus rendszer kialakítása.

Lenti a 2014-2020-as tervezési időszakban 18 nyertes pályázat mellett összesen több mint 5,3 milliárd forint támogatást nyert el (TOP, EFOP, KEHOP és KÖHOP keretből), továbbá jelentős aktivitást mutatott a nemzetközi (Interreg) projektek tekintetében is.

A fenntartható városok fejlesztésére a vármegye 32,300 milliárd forintot különített el a TOP Plusz forráskereten belül a következő módon:

2. táblázat: Fenntartható városfejlesztés városi forráskeretei

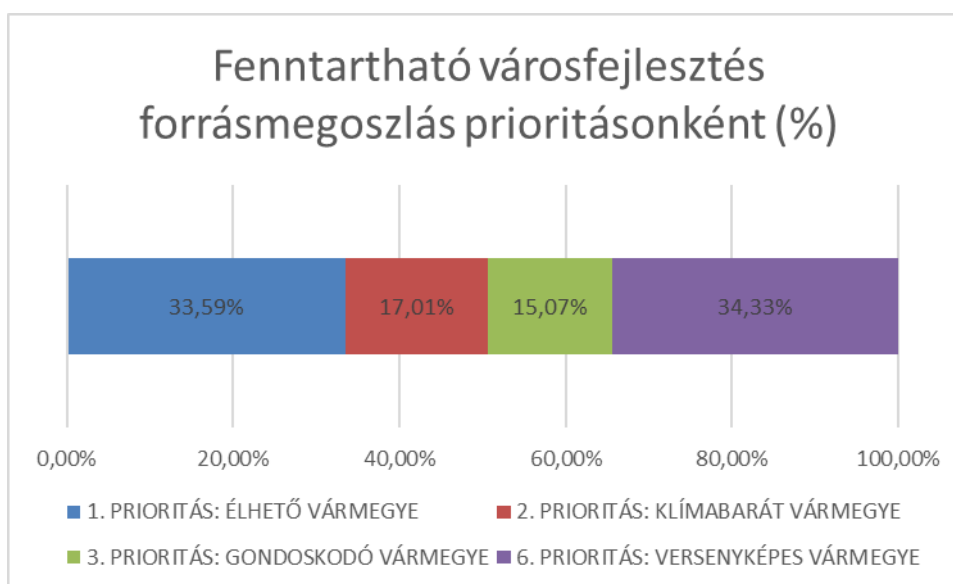
	ERFA forráskeret (milliárd forint)	ESZA+ forráskeret (milliárd forint)	Összesen (milliárd forint)
<i>Zalaegerszeg</i>	7,3	0,2	7,5
<i>Nagykanizsa</i>	7,7	0,2	7,9
<i>Keszthely</i>	8,5	0,3	8,8
<i>Lenti</i>	7,9	0,2	8,1
Összesen	31,4	0,9	32,3

A városokra allokált forráskeretek az előző tervezési időszak fejlesztéseinek (ld. az egyes városoknál), illetve a jelenleg rendelkezésre álló forrás nagyságának megfelelően kerültek meghatározásra. Zalaegerszeg forráskereténél szükséges megemlíteni, hogy a Zalaegerszeg-Teskánd közötti kerékpárút 1 Mrd Ft-os fejlesztési kerete a vármegyei koordinációban megvalósuló Élhető települések felhíváson került biztosításra.

Összességében a négy város a források több, mint 2/3-át az 1. és 6. prioritásba sorolható fejlesztési tevékenységekre tervezi fordítani. Ezt követi súlyban a 2. prioritás alá tartozó fenntartható energiahatékonyság fejlesztései, majd a 3. prioritás humáninfrastruktúra elemei és végül a fenntartható városfejlesztés ESZA+ tevékenységei.

Az érintett városok előzetes adatszolgáltatása és a felmerülő fejlesztési szándék alapján az alábbi ábra szerinti forrásmegosztásra jelentkezik megvalósítható fejlesztési igény.

7. ábra: Fenntartható városfejlesztés forrásmegoszlása

Fontos azonban megjegyezni, hogy az 1.2.1 Élhető települések felhívás kiemelt keretéből a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó városok területén is megvalósulhatnak fejlesztések, ezen városok részt vehetnek konzorciumi partnerként az adott projektekben. Ugyanígy az 6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése felhívás esetén is csatlakoznak konzorciumi partnerként a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó települések. E felhívás keretének felhasználására önálló forrásfelhasználási mód, Fejlesztési cél - aktív turizmus fejlesztése forrásfelhasználási mód került kialakításra. Emellett a 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság felhívás keretösszege magában foglalja Lenti város számára a gyógyfürdő energetikai fejlesztésére rendelkezésre álló elkülönített forráskeretet. A gyógyfürdők energetikai fejlesztésére szolgáló támogatási keret országosan a 2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése felhívás megnövelt keretében jelentkezik. Mivel Zala vármegyében 4 gyógyfürdő került nyilvántartásba vételre, melyek közül Hévíz és Zalakaros zászlóshajó volta miatt csak GINOP Plusz keretében támogatható, Kehidakustány pedig nem állami/önkormányzati fenntartású, hanem magántulajdonban álló létesítmény, így a felhívás keretében kizárólag a Lentiben működő gyógyfürdő fejlesztése támogatható, a „Városi Gyógyfürdő és Strand Lenti” elnevezésű gyógyfürdőt üzemeltető Lenti Város Önkormányzata jogosult pályázni. Mivel azonban Lenti a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó települések egyike, ezért ezen forrás a 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság című sorra kerül tervezésre az ITP költségvetésében.

A városok és a vármegye fejlesztései közötti szinergiák érdekében a vármegyei önkormányzat és a városok közötti aktív kommunikációs kapcsolat valósul meg.

4.2. Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet

Zala vármegye balatoni térsége – amely egyben a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet nyugati területét fedi le – a vármegye turisztikai központja. A BKÜ területéhez összesen 38 zalai település tartozik, amelyek közül Keszthely és Hévíz a világörökségi várományos területek közé sorolt. A vendégforgalom alapján kiemelkedő jelentőségű Hévíz (amely Budapest utána legtöbb vendégéjszakát bonyolítja le az országban), továbbá Keszthely és a Balaton-part (első sorban Gyenesdiás, Vonyarcvashegy, Balatongyörök), mely az utóbbi évek során fokozódó népszerűségnek örvend. A területen továbbá olyan turisztikailag frekvenciált helyek (pl. Zalakaros, Zalacsány) és természeti kincsek (pl. Kis-Balaton, Keszthelyi-hegység) találhatóak, amelyek fejlesztését komplex, térségfejlesztési szemlélet és a természetvédelmi szempontok figyelembevétele mellett célszerű megvalósítani. A dinamikusan

fejlődő turisztikai térségek mellett a BKÜ területén, első sorban a parttól távolabbi területeken ugyanakkor a társadalmi felzárkóztatás problémáival is szembe kell nézni.

A BKÜ zalai területei a Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Program alapján nemcsak Zala vármegye számára jelent kitörési lehetőséget, hanem a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzeten belül is kiemelkedő hangsúllyal bíró övezetet jelent. A Balatoni Kiemelt Üdülőkörzeten belül Keszthely városa az ERFA 11. cikke szerinti célterületnek minősül (így ebből a forráskeretből támogatásban nem részesülhet), a terület többi települése pedig az ITP útmutató alapján önálló fejlesztési célterületként került meghatározásra. Név szerint a következő települések tartoznak a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet fejlesztési célterülete alá: Alsópáhok; Balatongyörök; Balatonmagyaród; Bókaháza; Csapi; Cserszegtomaj; Dióskál; Egeraracs; Esztergályhorváti; Felsőpáhok; Galambok; Garabonc; Gétye; Gyenesdiás; Hévíz; Karmacs; Nagyrada; Nemesbük; Rezi; Sármellék; Szentgyörgyvár; Vállus; Várvolgy; Vindornyafok; Vindornyalak; Vindornyaszőlős; Vonyarcvashegy; Zalaapáti; Zalacsány; Zalakaros; Zalakomár; Zalasabar; Zalasántó; Zalaszentmárton; Zalamerenye; Zalaújlak; Zalavár.

A BKÜ zalai területére, az érintett fejlesztési tanáccsal partnerségben kifejezetten turisztikai fejlesztések megvalósítására az ITP 2,647 milliárd Forint TOP Plusz forrást különít el. A Balaton Kiemelt Térség Hosszútávú Fejlesztési Konceptiójának jövőképe a természetesség, a megújulóképeség, az egészség és a fenntarthatóság elveire épül. Az elkülönített forráskeret első sorban a Balatoni Kiemelt Térség Fejlesztési Konceptiójának 3. célját (*Vonzó természeti és épített környezeti feltételeket és magas színvonalú szolgáltatásokat biztosítson a térséget felkeresők számára, melynek eredményeként növekedjen a Balaton térségébe látogató turisták tartózkodási ideje, attrakciókhoz kapcsolódó költségekben és szolgáltatásvásárlásban megmutatkozó elégedettsége.*) támogatja. A Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programjának 6. turizmusfejlesztést célzó prioritásával van összhangban. A prioritás keretében megvalósítandó főbb releváns, Zala vármegyei önkormányzatokat érintő fejlesztések a következők:

- Kulturális vonzerők fejlesztése (különösen a Veszprém-Balaton EKF 2023 programhoz kapcsolódó kulturális attrakciófejlesztések, térségi jelentőségű kulturális örökségtételek fejlesztése)
- Kulturális rendezvények támogatása
- Strandok fejlesztése (első sorban klímaadaptációs fejlesztések)
- Kerékpáros turisztikai fejlesztések (infrastruktúra fejlesztése)
- Geo- és ökoturizmus, falusi turizmus
- Vitorlázás, vízi sportok (eszköz és infrastruktúra fejlesztése)
- Gyógyturizmus komplex fejlesztése
- Horgászturizmus
- Vadászturizmus
- Térségi turisztikai menedzsment fejlesztése

Az ITP előzetes tervezése során korábban a kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések forrásfelhasználási módjában a Magyar Közút Nonprofit Zrt. saját forráskeretéből a BKÜ részére elkülönített 1647 millió Ft a Magyar Közút, mint kiemelt kedvezményezett felhasználási köréből kikerült, és a 6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése helyett a 6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés soron kerül felhasználásra a jelen Forrásfelhasználási mód: fejlesztési célterület - BKÜ soron (melyet a fent jelzett 2,647 Mrd Ft teljes keretösszeg magában foglal).

Ezen felül a térség települései fejlesztési forrásokra pályázhatnak a 7000 fő lakosságszám alatti települések fejlesztési célja keretében is. Ennek oka, hogy a térség nem Balaton parti települései közül több olyan mikro-régióban található, amely komplex társadalmi-gazdasági kihívásokkal (pl. előnytelen

demográfiai, képzettségi, foglalkoztatási, jövedelmi helyzet, az elmaradott infrastrukturális ellátottság, a rossz közösségi közlekedési viszonyok) néznek szembe, ezzel veszélyeztetve a terület harmonikus fejlődését.

4.3.7000 fő lakosságszám alatti települések fejlesztése

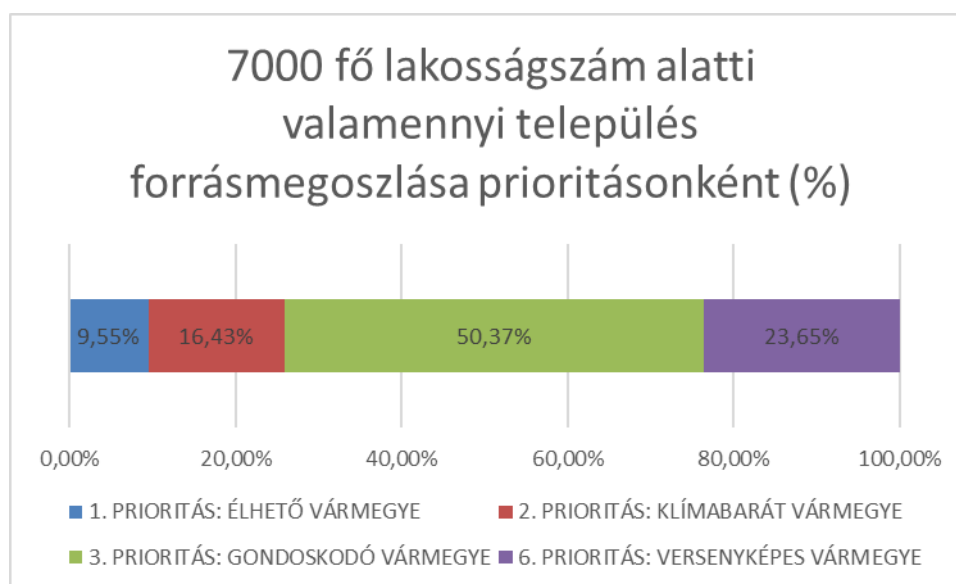
ITP útmutató alapján *fejlesztési célterület* típusú forrásfelhasználási mód a 7000 fő lakosságszám alatti valamennyi település (ld. az ITP mellékletét képező településlista) fejlesztése.

Ezen települési kör egy része egybeesik a 290/2014. (XI. 26.), illetve a 105/2015. (IV. 23.) számú kormányrendelet hatálya alapján kedvezményezett Zala vármegyei járás, illetve települések közé – de ennél a körnél tágabb módon határozza meg a fejlesztési célját. Ennek oka, hogy Zala vármegye aprófalvas jellegéből fakadóan több, belső perifériális térséggel bír, amelyek ugyanakkor nem feltétlen alkotnak egy közös földrajzi egységet. A 7000 fő lakosságszám alatti települések közös kezelése biztosítja, hogy a forráslehívásban megvalósulhasson nagyobb fokú rugalmasság. A célterület településeinek döntő többsége ugyanis a Magyar Falu Programra is jogosult (5000 fő lakosságszám alatti település). A települések így maguk dönthetik el, hogy milyen (hazai, vagy uniós) forrásokra pályáznának inkább, források szűkösebb lehatárolása a települések mozgásterét csökkentené. A fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód négy városa kivételével minden zalai település a 7000 fő lakosságszám alatti települések fejlesztési célterülete alá tartozik.

Zala vármegye a 7000 fő lakosságszám alatti települések fejlesztésére 6,343 milliárd forint fejlesztési forráskeretet különített el, amelyből első sorban helyi humán fejlesztések, helyi és térségi turizmusfejlesztés, önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, belterületi útfejlesztés, valamint gyermeknevelést támogató, illetve helyi egészségügyi- és szociális közszolgáltatást biztosító infrastrukturális fejlesztések valósulhatnak meg.

Zala vármegyében az önkormányzati utak hossza 2003 km. Ebből 1352 km kiépített, amely 297 km-en megfelelő állapotú, 809 km-en kopóréteg felújítása szükséges és 246 km szorul teljes körű felújításra. Új pályaszerkezet építése 651 km-en szükséges, ezen hossz jelenleg kiépítetlen. Szakértői becslés alapján Zala vármegyei belterületi önkormányzati úthálózat felújításához közel bruttó 120 Mrd Ft pénzügyi forrás lenne szükséges.

8. ábra: 7000 fő alatti települések forrásmegoszlása

3. táblázat: 7000 fő alatti települések forrásmegoszlása TOP Plusz intézkedések szerint

Intézkedés	Forráskeret (Ft)
1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	605 965 961
1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE	605 965 961
2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	1 041 959 442
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	1 041 959 442
3.1.3 Helyi humán fejlesztések	2 425 000 190
3.3.1 Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése, ebből	300 000 000
3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése, ebből	469 750 000
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE	3 194 750 190
6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	1 500 000 000
6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	
ÖSSZESEN	6 342 675 593

A TOP_PLUSZ-2.1.1-21-ZA1 az önkormányzati épületek energiahatékonysági fejlesztése c. felhívás 2 körben került megnyitásra, a forrásigény 1.041.959.442 Ft volt, Zala Vármegye Önkormányzata a maradványból 80.000.000 Ft-ot kiemelt kedvezményezettként Zala Vármegye Önkormányzata javára, a többi maradványt 1.446.279.822 Ft-ot a 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság felhívás keretére (gyógyfürdőenergetika) csoportosít át.

4.4. Kiemelt kedvezményezettek által koordinált fejlesztések

A TOP Plusz lehetőséget ad arra, hogy kiemelt kedvezményezettek fejlesztési elképzelései is megvalósíthatók legyenek a vármegyében. A Zala Vármegye Önkormányzata a 2014-2020-as tervezési időszakban sikerrel látott el fejlesztési feladatokat. A 2021-2027-es időszakban öt kiemelt program megvalósítását vállalja magára az önkormányzat: a foglalkoztatási paktum pályázat és a Zala

Kétkeréken programok folytatását, melyeket már az előző tervezési időszakban is eredményesen valósított meg. Emellett önálló forráskerettel lát el a klímatudatosságot, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő fejlesztéseket 33.380.039 Ft összegben (folytatva Zala Vármegye elfogadott klímastratégiájában foglaltak aktualizálását és nyomon követését) és helyi humán fejlesztéseket 200.000.000 Ft összegben (folytatva a Zala megyei felzárkózás-politikai együttműködések című EFOP-1.6.3.-2017-00004 azonosító számú pályázatot). Szintén kiemelt kedvezményezett körben kerül sor a Vármegyeháza önkormányzati tulajdonban álló épületrészének energetikai fejlesztésére 80 millió Ft keretösszeggel.

Foglalkoztatási paktum. A 2014-2020-as időszakban a foglalkoztatási paktum kétszintű rendszerben került megvalósításra: területi és vármegyei paktumok egymást segítve, párhuzamosan végezték munkájukat. Mind a vármegyei és területi paktumok egyaránt sikeresek voltak: túlteljesítettek a vállalt indikátorok tekintetében, úgy, hogy a rendelkezésre álló keretösszeg és az elvárt indikátorok is emelkedtek a támogatási időszak során. A 2021-2027-es támogatási időszakban a vármegye az ESZA forráskereteiből 3,892 milliárd forintot kíván a foglalkoztatási paktum megvalósítására fordítani.

A foglalkoztatási paktum pályázat keretében lehetőség nyílik továbbá olyan helyi identitásképző tevékenységekre, amelyek hozzájárulnak Zala vármegye társadalmi-gazdasági összetartásának erősítéséhez (pl. helyi termék program, befektetés-ösztönzés), így a projekt egyszerre erősíti a társadalmi integrációt és - felzárkózást. A foglalkoztatási paktum pályázat az ITP-ben rögzített rendelkezésre álló keretösszegnek megfelelően 2022. márciusában támogatásra került.

Zala Kétkeréken. A kerékpáros fejlesztések tekintetében a vármegye folytatni kívánja a Zala Kétkeréken Programját, amely turisztikai és hivatásforgalmi kerékpárutak fejlesztését célozza a vármegyében, összehangolt fejlesztések keretében. A Zala Kétkeréken pályázat a 2014-2020-as időszakban hozzájárult az Eurovelo 13 és 14 hálózatokhoz való kapcsolódáshoz. A fejlesztés során összesen 12 szakaszon jön létre új kerékpárút a következő településeken, illetve települések között:

- Kisrécse és Zalasárszeg településeken
- Sármellék és Zalaszentgrót településeken
- Lenti, Kerkateskánd, Szécsisziget, Csömödér településeken
- Lenti és Rédics között
- Lenti városában
- Egeraracsa, Esztergályhorváti, Zalasabbar, Zalaszentmárton Község
- Nagyrécse, Nagybakónak és Újudvar településeken
- Keszthely, Hévíz, Cserszegtomaj, és Hahót településeken
- Zalasárszeg és Galambok között
- Keszthely városában
- Kerkateskánd, Lovászi, Tornyiszentmiklós településeken

A Zala Kétkeréken kiemelt projektként való kezelését indokolja, hogy a kerékpárutak esetében a hálózati jellegű fejlesztések erősítik az aktív turisztikai identitást és potenciált. Ezzel párhuzamosan a vármegye által megvalósított fejlesztések hatékonyan tudják pótolni az infrastrukturális hiányosságokkal rendelkező szakaszok fejlesztését, komplex hivatásforgalmi közlekedési hálózatba szervezve azokat. Az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ támogatásából 10, még jelenleg hiányzó szakaszra készülnek a tervdokumentációk a következő ciklus fejlesztéseinek előkészítése keretében. A Zala Kétkeréken programra a vármegye 5 milliárd forintot kíván fordítani a 2021-2027-es tervezési időszakban. Az elkülönített keretösszegre 2022. február 28-ig 6 db pályázatot nyújtott be Zala Vármegye Önkormányzata, valamennyi pályázat vonatkozásában a támogatási szerződés megkötésre került.

A **Magyar Közút Nonprofit Zrt.** a 2021-2027-es időszakban a TOP Plusz alapján minden megyében a közúti fejlesztések kiemelt kedvezményezettje lesz. Zala vármegye 6,724 milliárd forintot kíván közúti fejlesztésekre fordítani. A közútfejlesztések indokoltságát mutatja, hogy a Magyar Közút Zrt. kezelésében lévő országos közúthálózatának hossza Zala megyében a megyék közötti összehasonlításban az 5. leghosszabb. Az utak állapota 81,5%-ban, a főhálózat tekintetében viszont már csak 53,7%-ban jó, ami viszont a megyék között az egyik legalacsonyabb értéket jelenti³.

A **Tankerületek**, mint kiemelt kedvezményezettek számára a 3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése című Felhívás keretében átcsoportosításra került 2,027 Mrd Ft forráskeret a 3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések, valamint a 3.1.3 Helyi humán fejlesztések Felhívások korábban tervezett keretéből. A tankerületek a fenntartói a köznevelési intézményeken kívül a kormányzat által fejleszteni kívánt pedagógiai szakszolgálatoknak is, így a fejlesztési források e területen is felhasználhatóvá válnak. A fenti köznevelési infrastruktúra fejlesztési célokra további 0,507 Mrd Ft forráskeret emelés történt a 3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra Felhívás keretére, melyet célzottan Zalaegerszeg Megyei Jogú Város használhat fel. Ezen forrás mind a megyei jogú városok, mind azok területén kívül található pedagógiai szakszolgálatok (székhely és tagintézmények) fejlesztését magába foglalja.

Fontos továbbá kiemelni, hogy a TOP Plusz Irányító Hatóság által 2021. decemberében végrehajtott forrásátcsoportosítás eredményeként a Zala Vármegye Önkormányzata változatlanul igényt tart a 3.3.3 köznevelési infrastruktúra fejlesztése soron - mint ERFA fejlesztés forrás – arra a 193 millió Ft fejlesztési forrásra, mely a 1086/2022. (II.23.) Kormány határozatban már ESZA forrásként került rögzítésre. Ezen 193 millió Ft-ot a megyében működő közoktatási intézmények fejlesztésére kívánja ERFA forrásként felhasználni az önkormányzat.

4.5. Fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése

A TOP Plusz keretében lehetőség van a vármegye számára kiemelt ágazat, fejlesztési cél forrásfelhasználási mód kijelölésére. Zala vármegyében a gazdag természeti adottságokra és a már meglevő turisztikai potenciálra építve kiemelt jelentősége van az aktív turizmusnak a jövőbeni turisztikai fejlesztések között. A 2021-27-es programozási időszakban a TOP Plusz 6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése Felhívás keretében 2,076 Mrd Ft forrást kíván biztosítani e turisztikai ág beruházásainak támogatására.

A fejlesztési cél az egész vármegyében felhasználható forrást jelent, azzal a kikötéssel, hogy a Felhívás keretében benyújtható támogatási kérelmek esetén a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó települések is csatlakozhatnak konzorciumi partnerként. Ebben az esetben a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó települések területén is valósulhatnak meg fejlesztések ezen forrásból.

4.6. Tervezett forráselosztás

A Zala Vármegye Önkormányzata a korábbi időszak fejlesztési tapasztalatai, illetve a települési önkormányzatok által jelzett igények alapján a következő felhívásokra kíván forrást csoportosítani:

³ 2019.12.31-ei adatok. Forrása: Magyar Közút Nonprofit Zrt. hivatalos adatközlése.

<https://internet.kozut.hu/kozerdeku-adatok/orszagos-kozuti-adatbank/az-allami-kozuthalozatrol/>

4. táblázat: Zala vármegyei forrásfelosztás és indoklás

1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE	16 489 579 394 Ft
1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	33 380 039 Ft
Zala Vármegye Önkormányzata a vármegyei szintű hatékony koordináció biztosítása érdekében a kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód keretében tervez a klímatudatosságot, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő fejlesztéseket megvalósítani.	
1.2.1 Élhető települések / ebből kerékpárutak fejlesztése	5 000 000 000 Ft
- A kerékpárutak fejlesztése a vármegye aktív turisztikai arculatának fejlesztésében kiemelt szerepet kap. A Zala Kétkeréken programon belül, a fejlesztések összehangolása mellett Zala Vármegye Önkormányzata valósítja meg a kerékpárutak fejlesztését, amely egyszerre több település fejlesztéséhez is hozzájárul. - Csapadékvíz elvezetési projektek fejlesztésére a 2014-2020-as időszakban nagy igény volt: az eredeti forráskeret ebben az időszakban két alkalommal is megemelésre került. Önállóan csapadékvíz-elvezetés fejlesztésére így a vármegye nem tervez forrást, viszont a belterületi utak megújítása során – szükség esetén – megvalósulhatnak ilyen irányú fejlesztések. - Zöld infrastruktúra fejlesztése területén szintén nem tervez kiírást megjelentetni Zala vármegye. Ennek oka, hogy az ilyen jellegű fejlesztések első sorban a városokban jellemzőek, viszont a 7000 fő lakosságszám feletti települések a fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módba kerültek. - Az 1.2.1 Élhető települések felhívás kiemelt keretéből a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó városok területén is valósulhatnak meg fejlesztések, ezen városok részt vehetnek konzorciumi partnerként az adott projektekben.	
1.2.2 Szociális városrehabilitáció (ERFA)	-
A szociális városrehabilitáció komplex fejlesztési elképzelése a 2014-2020-as időszakban nem hozott eredményt a vármegyében: minden támogatott település visszaadta az erre irányuló pályázatát. Ezzel párhuzamosan a fenntartható városfejlesztés kategóriába kerül a vármegye 4 legnagyobb települése, a szociális városrehabilitációs támogatásoknak pedig a 7000 fő lélekszám alatti településeken nem keresett fejlesztési eszköz.	
1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	605 965 961 Ft
- Zala vármegyében az önkormányzati utak hossza 2003 km. Ebből 1352 km kiépített, amely 297 km-en megfelelő állapotú, 809 km-en kopórétteg felújítása szükséges és 246 km szorul teljes körű felújításra. Új pályaszerkezet építése 651 km-en szükséges, ezen hossz jelenleg kiépítetlen. - Szakértői becslés alapján a Zala vármegyei belterületi önkormányzati úthálózat felújításához közel bruttó 120 Mrd Ft pénzügyi forrás lenne szükséges. Ekkora forrásösszeg nyilvánvalóan nem áll rendelkezésre, ugyanakkor mutatja a települési igények súlyát. A vármegyei belső forrásfelosztás egyelőre nem teszi lehetővé nagyobb forráskeret biztosítását. Visszahulló támogatásokból és ESZA ERFA belső átcsoportosításokkal a vármegyében erre a célra 3 milliárd forint forráskeret lenne szükséges.	
1.2.4 Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)	-

Zala Vármegye Önkormányzata nem tervez az ITP keretében forrástallokálni e felhívásra tekintettel arra, hogy az előző fejlesztési ciklusban a szociális városrehabilitációt célzó támogatási kérelmek nem valósultak meg, azoktól valamennyi kedvezményezett elállt.	
1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	299 985 660 Ft
A fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módba sorolt településeknek fenntartható városfejlesztési stratégiát kell készíteniük és csak az abban meghatározott és a stratégiával elfogadott projektek támogathatóak a TOP Plusz program keretében e települések esetében.	
1.3.2 Fenntartható városfejlesztés	10 550 247 734 Ft
Mivel a vármegye lakosságának nagyjából fele a fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módba sorolt településeken lakik, illetve ezek a települések nyújtják az emelt szintű közszolgáltatásokat (pl. egészségügyi szakellátás, közép- és felsőoktatás stb.), így indokolt, hogy a vármegyei forráskeret nagyságrendileg meghatározó részéről ezek a települések rendelkezhessenek.	
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	6 615 239 264 Ft
2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	1 121 959 442 Ft
- A korábbi időszakban is számos energia-hatékonysági projekt valósult meg a vármegyében, de ezen fejlesztésekre továbbra is jelentős igény mutatkozik: a települések a projektgyűjtés időszakában összesen több, mint 13 milliárd forint értékben jeleztek igényt ilyen jellegű projektekre. - A TOP_PLUSZ-2.1.1-21-ZA1 az önkormányzati épületek energiahatékonysági fejlesztése c. felhívás 2 körben került megnyitásra, a forrásigény 1.041.959.442 Ft volt, Zala Vármegye Önkormányzata a maradványból 80.000.000 Ft-ot kiemelt kedvezményezettként a Vármegyeháza energetikai fejlesztésének megvalósítására Zala Vármegye Önkormányzata javára, a többi maradványt 1.446.279.822 Ft-ot a 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság felhívás keretére (gyógyfürdőenergetika) csoportosít át.	
2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság	5 293 279 822 Ft
- A fenntartható városfejlesztési forrásfelhasználási mód települései a fejlesztési forrásaik 16,38 százalékát tervezik a klímabarát vármegye prioritási tengelye mentén lekötni. A fejlesztések komplex projektek részeként is megvalósulhatnak. - A 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság felhívás keretösszege magában foglalja Lenti város számára a gyógyfürdő energetikai fejlesztésére elkülönített forráskeretet. A gyógyfürdők energetikai fejlesztésére szolgáló támogatási keret országosan a 2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése felhívás megnövelt keretében jelentkezik. Zala vármegyében 4 gyógyfürdő került nyilvántartásba vételre, melyek közül Hévíz és Zalakaros zászlóshajó volta miatt csak GINOP Plusz keretében támogatható, Kehidakustány pedig nem állami/önkormányzati fenntartású, hanem magántulajdonban álló létesítmény, így a felhívás keretében kizárólag a Lentiben működő gyógyfürdő fejlesztése támogatható, a „Városi Gyógyfürdő és Strand Lenti” elnevezésű gyógyfürdőt üzemeltető Lenti Város Önkormányzata jogosult pályázni. Mivel Lenti a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó települések egyike, ezért ezen forrás a 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság című sorra kerül tervezésre az ITP költségvetésében.	

2.1.3 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)	-
A Fenntartható Városfejlesztés Forrásfelhasználási módon kívül eső zalai települések esetében a vármegye nem tervez kombinált energetikai (visszatérítendő: VT+VNT) felhívásra forrást allokálni.	
2.1.4 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)	200 000 000 Ft
Tekintettel arra, hogy az energetikai fejlesztések forráskerete a TOP Pluszban megbontásra került a már meghirdetett energetikai (vissza nem térítendő: VNT) és újonnan tervezendő kombinált energetikai (visszatérítendő: VT+VNT) felhívások között, ez Zala vármegyében a Fenntartható Városfejlesztés Forrásfelhasználási mód körbe tartozó 3 várost érinti, Lenti kivételével, mivel Lenti kedvezményezett járásban fekszik.	
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE	14 182 252 266 Ft
3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	3 891 999 810 Ft
Kiemelt szerepet kap a vármegyében a foglalkoztatási paktum pályázat megvalósítása. Az ESZA források a paktum pályázatban egyszerre szolgálnak társadalmi integrációs, társadalmi kohéziós és gazdaságfejlesztési célokat, ami így a források minél nagyobb hatékonyságú hasznosulásához is hozzájárul.	
3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA)	-
A szociális városrehabilitáció komplex fejlesztési elképzelése a 2014-2020-as időszakban nem hozott eredményt a vármegyében: minden támogatott település visszaadta az erre irányuló pályázatát. Ezzel párhuzamosan a fenntartható városfejlesztés kategóriába kerül a vármegye 4 legnagyobb települése, a szociális városrehabilitációs támogatásoknak pedig a 7000 fő lélekszám alatti településeken nem keresett fejlesztési eszköz.	
3.1.3 Helyi humán fejlesztések	2 625 000 190 Ft
A települési közösségfejlesztési tevékenységek keretében széleskörű a támogatható tevékenységek köre, amely így a különböző adottságú és igényű települések számára lehetővé teszi a források rugalmas felhasználását. Zala vármegyében hagyományosan aktívak a civil szervezetek. A kistelepülési szervezetek a település fennmaradásáért, fejlesztésért a közösség építése érdekében fejtik ki tevékenységüket. A teljes forráskeretből 200.000.000 Ft összeg a Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód keretében Zala Vármegye Önkormányzata által kerül felhasználásra. A felhívás meghirdetésére két ütemben kerül sor, első körben kiemelt eljárásrendben, emellett kerül sor egy standard eljárásrendű pályázat megjelenésére.	
3.2.1 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	900 000 000 Ft
A fenntartható városfejlesztési forrásfelhasználási mód települései a fejlesztési forrásaik mintegy 3 százalékát tervezik területi humán fejlesztésekre fordítani. Fontos megjegyezni ugyanakkor, hogy a foglalkoztatási paktum működési területe az egész vármegyére kiterjed majd, így ESZA+ jellegű források a fenntartható városok területén ebben a módban is felhasználásra kerülnek.	
3.3.1 Gyermekeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	300 000 000 Ft

• Óvodai és bölcsődei fejlesztésre széleskörű források álltak rendelkezésre a 2014-2020-as időszakban, továbbá a Magyar Falu Program keretéből is sikerrel pályáztak a kisgyermeknevelést támogató infrastruktúra-fejlesztésre a települések (pl. épület-felújítás, játszótér fejlesztés, tornaszoba fejlesztés, eszközbeszerzés). A következő időszakra ezért a korábbinál kisebb forrásokat tervez a vármegye a TOP Plusz keretéből. • Amennyiben a 3.3.1. soron maradvány keletkezik, az I. körben a 3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése sorra kerül átcsoportosításra, tekintettel arra, hogy ott többletforrás igény látszik a benyújtott támogatási kérelmek alapján. Ha további maradvány keletkezik, az a 3.3.3. Köznevelési infrastruktúra fejlesztése sorra kerül átcsoportosításra	
3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése / ebből egészségügyi alap- és szakrendelés	469 750 000 Ft
• Egészségügyi fejlesztésekre széles körben volt lehetőség a Magyar Falu Program keretéből, amelyekre a vármegye települései aktívan pályáztak is. Tekintve ugyanakkor, hogy a vármegyében 258 település van, amelyek nagy részében van orvosi rendelő, így a vármegyei igények jelentősnek mondhatók. • A szociális alapellátási intézmények fejlesztésére a Magyar Falu Program keretéből, illetve a 2014-2020-as időszakban széleskörű források álltak és állnak rendelkezésre, így a települések ezen fejlesztéseiket jellemzően már megvalósították. A szociális alapellátás intézménye többnyire nem önálló infrastruktúrával rendelkezik.	
3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	2 027 000 000 Ft
• A köznevelési intézmények fejlesztéseire a korábbi időszakban nem volt lehetőség, ezért önálló forrás tervezése erre a célra indokolt. Magyar Falu Programból erre a célra is lehetőség nyílt pályázat benyújtására, de további igény is jelentkezik a települések körében. • A Tankerületek, mint kiemelt kedvezményezett számára a 3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése című felhívás keretében átcsoportosításra került 2 027 000 000 Ft forráskeret a 3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések, valamint a 3.1.3 Helyi humán fejlesztések felhívások korábban tervezett keretéből.	
3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra	3 968 502 266 Ft
• A fenntartható városfejlesztés városaiban a helyi térségi közszolgáltatások iránt 4,475 Mrd forint összegben jelentkezik forrásigény – tekintettel a rendelkezésre álló forráskeret nagyságára és a 2014-2020-as időszakban megvalósított fejlesztésekre. • A tankerületek a fenntartói a köznevelési intézményeken kívül a kormányzat által fejleszteni kívánt pedagógiai szakszolgálatoknak is, így a fejlesztési források e területen is felhasználhatók válnak. A fenti köznevelési infrastruktúra fejlesztési célokra további 507.000.000 Ft forráskeret emelés történt jelen 3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra Felhívás keretére (Zalaegerszeg FVS forráskeretén belül). Ezen forrás mind a megyei jogú városok, mind azok területén kívül található pedagógiai szakszolgálatok (székhely és tagintézmények) fejlesztését magába foglalja.	

6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	24 034 929 076 Ft
6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	-
Ipari park fejlesztésre a 2014-2020-as időszakban széles körben nyílt lehetőség, amellyel a vármegye önkormányzatai aktívan éltek is. Ennek köszönhetően a települések más jellegű fejlesztési tevékenységekre kívánnak nagyobb hangsúlyt fektetni. Fontos megjegyezni, hogy a foglalkoztatási paktum pályázat keretében lehetőség nyílik majd a befektetés-ösztönzésre, amely a már elkészült infrastrukturális fejlesztések kihasználtságának növelését célozza.	
6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	6 724 393 264 Ft
Zala vármegye a 2021-2027-es tervezési időszakban kiemelten kezeli a vármegyei utak, illetve a belterületi önkormányzati úthálózat megújításának célját. A települési önkormányzatok körében végzett igényfelmérés alapján a közútfejlesztés kiemelt hangsúlyt kapott, amely egyszerre szolgál települési élhetőségi, gazdaságfejlesztési, turizmusfejlesztési és társadalmi integrációs célokat. E felhívás forráskeretének felhasználására a Magyar Közút Nonprofit Zrt., mint kiemelt kedvezményezett jogosult.	
6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	4 147 000 000 Ft
- A vármegyében kiemelt szerepet játszik a gyógy-, és az egészségturizmus. A Hévízgyógyfürdő és Szent András Reumakórház, a zalakarosi, a lenti és a kehidakustányi gyógyfürdő is kedvelt üdülőhely mind a belföldi és a külföldi turisták körében. Kiemelkedik turisztikai potenciáljával továbbá a zalai Balaton-part 4 települése (Balatongyörök, Vonyarcvashegy, Gyenesdiás, Keszthely), de mellettük a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet több kisebb települése is, a Balaton érintettsége okán, kedvelt utazási célpont. - A vármegye a fentieket figyelembe véve jelentős turisztikai forrásokat nyit meg a települések számára. A teljes forráskeretből 2.647.000.000 Ft a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet számára biztosított önálló forrásfelhasználási mód keretében, mely földrajzi célterület meghatározásról a Balaton Fejlesztési Tanács a partnerségi folyamat keretében előzetesen tájékoztatásban részesült.	
6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	2 075 521 472 Ft
- A Területfejlesztési Koncepció alapján a Lenti-Hetés-Kerka és a „Murafölde” fejlesztési térségek területe a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia céljaival és horizontális elveivel összhangban egyaránt kiválóan alkalmas az aktív turizmusban rejlő potenciál magasabb szintű kiaknázására – első sorban a táji-természeti adottságai révén. - A vármegye a fentieket figyelembe véve az aktív turizmus területén is jelentős turisztikai forrásokat biztosít a települések számára. - A 6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése felhívás kiemelt keretéből a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó városok területén is valósulhassanak meg fejlesztések, amennyiben ezen városok részt vesznek konzorciumi partnerként az adott projektekben. A keretösszeg kizárólag vármegyei szinten standard eljárásrendben kerülhet felhasználásra.	

6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	11 088 014 340 Ft
Mivel a vármegye lakosságának nagyjából fele a fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módra sorolt településeken lakik, illetve ezek a települések nyújtják az emelt szintű közszolgáltatásokat (pl. egészségügyi szakellátás, közép- és felsőoktatás stb.), így indokolt, hogy a vármegyei forráskeret nagyságrendileg meghatározó részéről ezek a települések rendelkezzenek.	

Az egyes forrásfelhasználási módra allokált fejlesztési keretösszegeket a következő, 5. számú táblázat tartalmazza.

5. táblázat: TOP Plusz forrásösszesítő, Zala vármegye

Vármegye: Zala		Vármegyei keretösszeg (összesen (2016/2022, [8. 23.] form. kiadásait alagazni) (F) (B2+R))		61 322 000 000																					
Alapszámok (nem módosított)																									
	1. prioritás keretösszege (F)	2. prioritás keretösszege (F)	3. prioritás keretösszege (ESZA+) (F)	3. prioritás keretösszege (ERFA) (F)	3. prioritás keretösszege (összesen) (F)	6. prioritás (F)	Vármegyei ERFA összesen (F)	Vármegyei ESZA összesen (F)	Vármegyei keretösszeg összesen (F)																
vármegye	16 489 579 394	6 615 239 264	7 417 000 000	6 765 252 266	14 182 252 266	24 034 529 076	53 905 000 000	7 417 000 000	61 322 000 000																
Tervezési tábla																									
Prioritás	Prioritás keretösszege (F)	Intézkedés	Intézkedés forrásköré (F)	Felhívás	Felhívás/Térmaterület forrásköréte (F)	Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód keretösszege (F)	Forrásfelhasználási mód (fejlesztési célterület - BKU) II. keretösszege (F)	Forrásfelhasználási mód (fejlesztési célterület - 7000 fő lakosságszám alatti valamennyi település) III. keretösszege (F)	Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód (III.) keretösszege (F)	Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód (IV.) keretösszege (F)	Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód (V.) keretösszege (F)	Kiemelt kedvezményezett (Magyar Köztársaság, Vármegyei Önkormányzat, Tankerületi Központok) forrásfelhasználási mód keretösszege (F)	Fejlesztési cél - aktív turizmus fejlesztése forrásfelhasználási mód keretösszege (F)	Fejlesztési cél - Vármegye által kijelölt (nem FVS) városok fejlesztése forrásfelhasználási mód*	Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (F) (Meg kell egyeznie az "F" oszlop adataival)										
1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE	16 489 579 394	1.1 Közműellátás, éghajlatvédelem vagy éghajlatvédelem vagy éghajlatvédelem	33 380 039	1.1.1 Közműellátás, éghajlatvédelem vagy éghajlatvédelem	33 380 039							33 380 039			33 380 039										
				1.1.2 Közműellátás, éghajlatvédelem vagy éghajlatvédelem	33 380 039							33 380 039			33 380 039										
				1.1.3 Közműellátás, éghajlatvédelem vagy éghajlatvédelem	5 000 000 000							5 000 000 000			5 000 000 000										
				1.1.4 Közműellátás, éghajlatvédelem vagy éghajlatvédelem	5 000 000 000																				
				1.1.5 Közműellátás, éghajlatvédelem vagy éghajlatvédelem	5 000 000 000																				
		1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	5 605 965 961	1.2.1 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	5 605 965 961							5 605 965 961			5 605 965 961										
				1.2.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	5 605 965 961																				
				1.2.3 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	5 605 965 961																				
				1.2.4 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	5 605 965 961																				
				1.2.5 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	5 605 965 961																				
		1.3 Fenntartható városfejlesztés	10 850 233 394	1.3.1 Fenntartható városfejlesztés	10 850 233 394							10 850 233 394			10 850 233 394										
				1.3.2 Fenntartható városfejlesztés	10 850 233 394																				
				1.3.3 Fenntartható városfejlesztés	10 850 233 394																				
				1.3.4 Fenntartható városfejlesztés	10 850 233 394																				
				1.3.5 Fenntartható városfejlesztés	10 850 233 394																				
2. PRIORITÁS: KÖZMŰELLÁTÁS VÁRMEGYE	6 615 239 264	2.1 Közműellátás	6 615 239 264	2.1.1 Közműellátás	6 615 239 264							6 615 239 264			6 615 239 264										
				2.1.2 Közműellátás	6 615 239 264																				
				2.1.3 Közműellátás	6 615 239 264																				
				2.1.4 Közműellátás	6 615 239 264																				
				2.1.5 Közműellátás	6 615 239 264																				
				2.1.6 Közműellátás	6 615 239 264																				
				2.1.7 Közműellátás	6 615 239 264																				
				2.1.8 Közműellátás	6 615 239 264																				
				2.1.9 Közműellátás	6 615 239 264																				
				2.1.10 Közműellátás	6 615 239 264																				
3. PRIORITÁS: GONDOSSÁGOK VÁRMEGYE	14 182 252 266	3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemek)	6 517 000 000	3.1.1 Vármegyei és térségi fejlesztések	6 517 000 000							6 517 000 000			6 517 000 000										
				3.1.2 Vármegyei és térségi fejlesztések	6 517 000 000																				
				3.1.3 Vármegyei és térségi fejlesztések	6 517 000 000																				
				3.1.4 Vármegyei és térségi fejlesztések	6 517 000 000																				
				3.1.5 Vármegyei és térségi fejlesztések	6 517 000 000																				
		3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemek)	900 000 000	3.2.1 Fenntartható városfejlesztés	900 000 000							900 000 000			900 000 000										
				3.2.2 Fenntartható városfejlesztés	900 000 000																				
				3.2.3 Fenntartható városfejlesztés	900 000 000																				
				3.2.4 Fenntartható városfejlesztés	900 000 000																				
				3.2.5 Fenntartható városfejlesztés	900 000 000																				
		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	2 796 750 000	3.3.1 Helyi és térségi közszolgáltatások	2 796 750 000							2 796 750 000			2 796 750 000										
				3.3.2 Helyi és térségi közszolgáltatások	2 796 750 000																				
				3.3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások	2 796 750 000																				
				3.3.4 Helyi és térségi közszolgáltatások	2 796 750 000																				
				3.3.5 Helyi és térségi közszolgáltatások	2 796 750 000																				
		3.4 Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	3 968 502 266	3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra	3 968 502 266							3 968 502 266			3 968 502 266										
				3.4.2 Fenntartható humán infrastruktúra	3 968 502 266																				
				3.4.3 Fenntartható humán infrastruktúra	3 968 502 266																				
				3.4.4 Fenntartható humán infrastruktúra	3 968 502 266																				
				3.4.5 Fenntartható humán infrastruktúra	3 968 502 266																				
6. PRIORITÁS: VERSENYKPÉES VÁRMEGYE	24 034 529 076	6.1 Helyi gazdaságfejlesztés	12 946 914 736	6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	12 946 914 736							12 946 914 736			12 946 914 736										
				6.1.2 Helyi gazdaságfejlesztés	12 946 914 736																				
				6.1.3 Helyi gazdaságfejlesztés	12 946 914 736																				
				6.1.4 Helyi gazdaságfejlesztés	12 946 914 736																				
				6.1.5 Helyi gazdaságfejlesztés	12 946 914 736																				
		6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	11 088 014 340	6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	11 088 014 340							11 088 014 340			11 088 014 340										
				6.2.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	11 088 014 340																				
				6.2.3 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	11 088 014 340																				
				6.2.4 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	11 088 014 340																				
				6.2.5 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	11 088 014 340																				
6.2.6 Fenntartható versenyképes városfejlesztés				11 088 014 340																					
Összesen					61 322 000 000	32 300 298 222	26 470 000 000	6 342 675 593	0	0	0	17 956 773 113	20 752 147 2	0	61 322 000 000										

5. Projektkiválasztás és településdifferenciálás

A településdifferenciálás eszköze az egyes térségeken, illetve forrásfelhasználási módokon belüli projektkiválasztást segíti elő. A források korlátozott rendelkezésre állása nem képes minden vármegyei település igényét valamennyi, az OP által támogatható területen kielégíteni. Ezért bizonyos fejlesztések előnyben részesítésére van szükség. Erre az ITP útmutató nem rögzített kötelezően alkalmazandó vizsgálati szempontokat, csak javaslatokat adott arra vonatkozóan, hogyan gondoskodhat a területi szereplő a differenciálás kialakításáról. Zala vármegyében a javasolt szempontok közül a lakó és állandó népesség számával kifejezett lakosság aránya, valamint az úgynevezett „hiánylisták” nyújthatnak támpontot a tipizálás során. Fontos, hogy ezek a fent ismertetett differenciálási formák nem a pályázat jogosultságát határozzák meg, hanem a támogatási kérelmek közötti sorrendet azonos értékelői pontszám esetén. A vármegyék alátámasztott módon, saját hatáskörben határozhatják meg azokat a szempontokat, amelyeket érvényesíteni kívánnak a kiválasztás során.

Differenciálásra értelemszerűen akkor kerülhet sor, amennyiben a vármegye az adott konstrukcióra rendelkezik forráskerettel.

A fentiek alapján Zala vármegye az alábbi differenciálást kívánja érvényesíteni a támogatási kérelmek értékelése során.

1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

A felhívásra kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztésként kizárólag Zala Vármegye Önkormányzata nyújthat be támogatási kérelmet, ezért differenciálás alkalmazása nem szükséges.

1.2.1 Élhető települések (kerékpárút)

A felhívásra kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztésként kizárólag Zala Vármegye Önkormányzata nyújthat be támogatási kérelmet, ezért differenciálás alkalmazása nem szükséges.

1.2.3 Belterületi utak fejlesztése

Ahogy az az ITP-ben már szerepelt, de jelentősége miatt e helyen is hivatkozásra kerül: Zala megyében az önkormányzati utak hossza 2003 km. Ebből 1352 km kiépített, amely 297 km-en megfelelő állapotú, 809 km-en kopóréteg felújítása szükséges és 246 km szorul teljes körű felújításra. Új pályaszerkezet építése 651 km-en szükséges, ezen hossz jelenleg kiépítetlen. A Magyar Közút NZrt. szakértői becslése alapján a Zala vármegyei belterületi önkormányzati úthálózat felújításához közel bruttó 120 Mrd Ft pénzügyi forrás lenne szükséges.

A belterületi útfejlesztési pályázatok lezárultak, valamennyi benyújtott támogatási kérelem támogatásban részesült.

2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése

Az előző időszakkal közel azonos mértékű forrás áll rendelkezésre ezen konstrukcióban. A felhívás tekintetében a várható fejlesztési igényeket tekintve lakosságszám szerinti prioritizálás nem lehetséges, ezért a hiány szempontja mentén kívánjuk előnyben részesíteni azon projekteket, amelyek olyan

épület energetikai fejlesztését célozzák, amely a 2014-2020-as időszakban sem uniós, sem hazai forrásból nem részesült energetikai célú fejlesztésben.

Azonos pontszám esetén a 2014-2020-as időszakban támogatásban nem részesült épületekre benyújtott fejlesztések részesítendőek előnyben.

A felhívás két körben került meghirdetésre a 7 000 fő lakosságszám alatti valamennyi település részére, valamennyi támogatási kérelem támogatást nyert, további felhívás ezen kedvezményezett kör részére nem tervezett.

E felhívás keretében kiemelt kedvezményezett körben kerül sor a Vármegyeháza energetikai fejlesztésének megvalósítására 80 millió Ft keretösszeggel.

2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság

A 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság felhívás keretösszege magában foglalja Lenti város számára a gyógyfürdő energetikai fejlesztésére elkülönített forráskeretet. A gyógyfürdők energetikai fejlesztésére szolgáló támogatási keret országosan a 2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése felhívás megnövelt keretében jelentkezik. Zala megyében 4 gyógyfürdő került nyilvántartásba vételre, melyek közül Hévíz és Zalakaros zászlóshajó volta miatt csak GINOP Plusz keretében támogatható, Kehidakustány pedig nem állami/önkormányzati fenntartású, hanem magántulajdonban álló létesítmény, így a felhívás keretében kizárólag a Lentiben működő gyógyfürdő fejlesztése támogatható, a „Városi Gyógyfürdő és Strand Lenti” elnevezésű gyógyfürdőt üzemeltető Lenti Város Önkormányzata jogosult pályázni. Mivel azonban Lenti a fenntartható városfejlesztési körbe tartozó települések egyike, ezért ezen forrás a 2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság című sorra kerül tervezésre az ITP költségvetésében.

2.1.4 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)

Tekintettel arra, hogy az energetikai fejlesztések forráskerete a TOP Pluszban megbontásra került a már meghirdetett energetikai (vissza nem térítendő :VNT) és újonnan tervezendő kombinált energetikai (visszatérítendő: VT+VNT) felhívások között, ez Zala vármegyében a Fenntartható Városfejlesztés Forrásfelhasználási mód körbe tartozó 3 várost érinti, Lenti kivételével, mivel Lenti kedvezményezett járásban fekszik. Mivel e felhívásra csak a fenti három város nyújthat be pályázatot, ezért differenciálás alkalmazása nem szükséges.

3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések

A felhívásra kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztésként kizárólag Zala Vármegye Önkormányzata nyújthat be támogatási kérelmet, ezért differenciálás megállapítására nem került sor.

3.1.3 Helyi humán fejlesztések

A teljes forráskeretből 200.000.000 Ft összeg a Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód keretében Zala Vármegye Önkormányzata által kerül felhasználásra. A felhívás meghirdetésére két ütemben kerül sor, első körben kiemelt eljárásrendben, emellett egy standard eljárásrendű pályázat keretében.

Zala vármegye aprófalvas településszerkezetére, településeinek korösszetételére és a kisebb falvakból való elvándorlás megállítása tekintettel indokolt, hogy a vidék népességmegtartó erejének erősítésére fókuszálva a kisebb, 1000 fő lakosságszám alatti települések részesüljenek előnyben a projektkiválasztás során.

Azonos pontszám esetén az 1000 fő alatti települések részesítendőek előnyben.

3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések

A felhívásra Zala vármegyében a Fenntartható Városfejlesztés Forrásfelhasználási mód körbe tartozó négy város nyújthat be pályázatot a fenntartható városfejlesztési stratégiájukban elfogadott fejlesztésekre, ezért differenciálás alkalmazása nem szükséges.

3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése

A differenciálásnak a területi szereplő a 700 fő lakosságszám feletti települések előnyben részesítésével kíván eleget tenni a bölcsőde és az óvodafejlesztésre irányuló támogatási kérelmek vonatkozásában, hiszen bölcsődefejlesztési területen az IH által rendelkezésre bocsátott szakpolitikai tájékoztatás alapján is ezen települések vonatkozásában jelenik meg fejlesztési igény és az óvodafejlesztésre is olyan alacsony a rendelkezésre álló forrás, hogy előnyben részesítés nehezen alkalmazható.

Azonos pontszám esetén a bölcsőde és az óvodafejlesztésre irányuló támogatási kérelmek esetében a 700 fő feletti települések részesítendőek előnyben.

3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése

Zala vármegye ezen felhívás keretében csak az egészségügyi tématerületre allokált forrást, hogy elkerülje a források teljes szétaprózódását. Zalában közel 200 háziorvosi szolgálat működik és jellemzően a városokban jelennek meg a szakellátási szolgáltatások. Így a lakosságszám szerint differenciálás nem alkalmazható. Miután az előző ciklusban közel 900 millió Ft TOP forrás és 2020-ban közel 300 millió Ft Magyar Falu Program forrás állt rendelkezésre ezen célból, a támogatások összege meghaladta az 1 milliárd Ft-ot. Ezen felhívás esetén így szintén a hiány szempontja mentén kívánjuk előnyben részesíteni azon projekteket, amelyek olyan egészségügyi szolgáltatás fejlesztését célozzák, amelyek a 2014-2020-as időszakban sem uniós sem hazai forrásból nem részesültek fejlesztési forrásból.

Azonos pontszám esetén a 2014-2020-as időszakban támogatásban nem részesült egészségügyi szolgáltatás fejlesztésére benyújtott támogatási kérelmek részesítendőek előnyben.

3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése

A felhívásra kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztésként kizárólag a Tankerületek nyújthatnak be támogatási kérelmet, ezért differenciálás megállapítására nem került sor.

3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra

A Felhívás keretéből 507.000.000 Ft összeget célzottan Zalaegerszeg Megyei Jogú Város használhat fel, Ezen forrás mind a megyei jogú városok, mind azok területén kívül található pedagógiai szakszolgálatok (székhely és tagintézmények) fejlesztését magába foglalja.

6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése

Tekintettel arra, hogy ezen felhívásra kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztésként egyedül a Magyar Közút Nonprofit Zrt. nyújthat be támogatási kérelmet, differenciálás alkalmazása nem szükséges.

6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés

A felhívás tekintetében két forrásfelhasználási mód került meghatározásra.

A II. forrásfelhasználási módon (BKÜ) rendelkezésre álló forrásra tekintettel elsősorban azok az erős turisztikai attrakcióval és felépített desztinációval rendelkező települések előnyben részesítése indokolt, amelyek a turizmus minőségének fejlesztése révén tovább növelhetik vonzerejüket.

Azonos pontszám esetén a II. forrásfelhasználási mód esetén az 1000 fő feletti települések részesítendőek előnyben.

A III. forrásfelhasználási mód (7000 fő lakosságszám alatti valamennyi település) forrása vonatkozásában biztosítani kívánjuk, hogy a kisebb településeknek is lehetőségük nyíljon kisebb volumenű, de helyben jelentős fejlesztések végrehajtására, amely által a vidék lakosságának életkörülményei javulnak, és ezzel összefüggésben növekszik az érintett települések népességmegtartó ereje.

Azonos pontszám esetén a III. forrásfelhasználási mód tekintetében az 1000 fő alatti települések részesítendőek előnyben.

6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése

A Felhívás önálló forrásfelhasználási mód meghatározásával Fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése keretében valósul meg, ezért differenciálás megállapítására nem került sor.

6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés

A felhívásra Zala vármegyében a Fenntartható Városfejlesztés Forrásfelhasználási mód körbe tartozó négy város nyújthat be pályázatot a fenntartható városfejlesztési stratégiájukban elfogadott fejlesztésekre, ezért differenciálás alkalmazása nem szükséges.

6. A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer szükségessége és kapcsolata az ITP-vel

6.1.Vármegyei döntéshozatal bemutatása

A döntés-előkészítés folyamata

A 256/2021. (V.18.) kormányrendelet alapján Zala Vármegye Önkormányzata döntés-előkészítési tevékenysége kiterjed az ITP összeállítására, előzetes elfogadására és módosításának kezdeményezésére, a pályázati felhívások véleményezésére, a területi értékelési szempontok meghatározására, illetve a döntés-előkészítési tevékenysége során az Irányító Hatóságtól, a Közreműködő Szervezettől és a Kedvezményezettektől adatot és tájékoztatást kérhet.

A döntés-előkészítési tevékenység célja, hogy a tervezés során azonosított fejlesztési igények becsatornázhatók legyenek a támogatási rendszerbe és olyan megalapozott döntési javaslatok készüljenek, amelyek megfelelnek mind a vármegyei területi tervek elvárásainak, mind a pályázati felhívások előírásainak.

A döntés-előkészítési feladatot a Zala Vármegyei Önkormányzati Hivatal és annak elkülönült szervezeti egysége a Térségfejlesztési Osztály végzi. A szervezet kialakítása a személyi és szervezeti összeférhetetlenségi szabályok figyelembevételével történt. A tevékenység ellátásának felelőse a vármegyei jegyző.

A döntéshozatal folyamata

A 256/2021. (V.18.) kormányrendelet 117-131.§-i tartalmazzák a döntéshozatalra vonatkozó kötelező jogszabályi előírásokat. A vármegyei közgyűlés a közgyűlés elnökét delegálta a döntés-előkészítő bizottságba, gondoskodik helyetteséről, póttag személyében. A döntéshozatali folyamat során kiemelten érvényesülnek a kormányrendelet személyi és szervezeti összeférhetetlenségi szabályai. A Zala Vármegyei Közgyűlés döntése alapján a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz 1-3. és 6. prioritásaira vonatkozó támogatási kérelmeket Zala vármegye 2021-2027-es időszakra vonatkozó Integrált Területi Programjában meghatározott szempontok figyelembe vétele alapján támogatásra javasolja, és felhatalmazta a döntés-előkészítő bizottságban az általa delegált tagot/póttagot ezen döntés képviselésére. A kormányrendelet alapján csak az a támogatási kérelem támogatható, amelyet a területi szereplő képviselője is támogatásra javasolt a döntés-előkészítő bizottságban. A döntés-előkészítő bizottság összehívását, működését, tagjait az irányító hatóság által kiadott ügyrend tartalmazza. A döntés-előkészítő bizottság döntési javaslata alapján a döntést a program Irányító Hatósága hozza meg.

6.2.Területi Kiválasztási Kritériumok

A TOP Plusz keretében támogatható projektek – a 2014-2020-as tervezési időszakhoz hasonlóan – az Irányító Hatóság és a területi szereplők által kialakított kiválasztási szempontrendszer (TKR) mentén kerülnek értékelésre. Ennek értelmében az Irányító Hatóság határozza meg azokat a szakmai szempontokat, amelyek alapján a projektek meghatározott minimumot elérve teljesítik a támogathatóság szakmai színvonalát. Emellett a projektek a területi szereplők által, a vármegye szempontjából fontos kiválasztási kritériumok mentén is vizsgálatra kerülnek, így alakul ki az a projektkör, amelyek támogatásra javasolhatók. A kritériumok egyetlen alkalommal kerülnek

meghatározásra, felülvizsgálatuk legfeljebb a programozási időszak félidejében, az OP felülvizsgálatával összhangban lehetséges.

6. táblázat: Zala vármegyei területi kiválasztási kritériumrendszere

Kritérium megnevezése		Tartalmi magyarázat
Irányító Hatóság által vizsgált kritériumok	Illeszkedés a TOP Plusz céljaihoz	A kiválasztási kritérium a TOP Plusz valamely konkrét céljához/céljaihoz, és az abból levezetett felhívás céljaihoz való szoros illeszkedést és kapcsolódást vizsgálja.
	Szakmai indokoltság, megalapozottság	A kiválasztási kritérium legfőbb funkciója a beavatkozás indokoltságának vizsgálata. Ehhez a szakmai alátámasztás, indoklás és/vagy kellő kidolgozottságú helyzetelemzés, igényfelmérés értékelése szükséges. A legtöbb felhívás esetében lehetőség van a részletes projekt tartalom támogató döntés utáni kidolgozására, azonban a benyújtott információknak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy az indokoltság, szükségesség vizsgálható legyen. Vizsgálatra és ellenőrzésre kerül a projekt indikátorokhoz és egyéb szakmai mutatókhoz való hozzájárulása. A megalapozottság keretében vizsgálhatóak a felhívások egyedi, alapvető szakmai-műszaki elvárásainak való megfelelések.
	Fenntarthatóság, horizontális szempontok	A fenntarthatóság kiválasztási kritériumának célja, hogy a megvalósíthatóságon túl a későbbi működtetés feltételeit vizsgálja, kitérve különösen a műszaki, szakmai, társadalmi és pénzügyi dimenziókra is. A kritérium alatt kerülnek vizsgálatra az adott felhívás kapcsán releváns horizontális elvárások teljesítéséhez szükséges vállalások, nyilatkozatok. Ennek keretében a kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát is vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.
	Költségvetés	A kiválasztási kritérium egyrészt vizsgálja a felhívásokban meghatározott fajlagos költségeknek való megfelelést (amennyiben releváns), valamint az általános és szakmai belső arányok betartását. Továbbá ezen fő szempont alatt kerül vizsgálatra, hogy az egyes tevékenységek megfelelően kerültek-e az egyes állami támogatási kategóriák szerinti besorolásra (amennyiben releváns), ill. az egyszerűsített költségelszámolási szabályok megfelelően alkalmazásra kerültek.

Kritérium megnevezése		Tartalmi magyarázat
Vármegyei kiválasztási kritériumok	Illeszkedés Zala Vármegye Területfejlesztési Programjának céljaihoz	Alapvető kritérium, hogy a támogatási kérelmeknek illeszkednie kell a vármegye elfogadott területfejlesztési programjához, támogatni kell annak megvalósítását továbbá, hogy a projekt javaslatok járuljanak hozzá az adott témában megjelenített indikátorok eléréséhez.
	Hozzájárulás a belső területi kiegyenlítődéshez	A vármegyén belül tapasztalható a térségek közötti fejlettségbeli különbségek, egyes területeken belül pedig magas a halmozottan hátrányos helyzetű lakosság aránya. A kritérium a gazdasági és szociális különbségek kiegyenlítődését támogatja. Ennek keretében a fejlesztésekkel szembeni elvárás, hogy azok járuljanak hozzá: ▪ a pályázó települési önkormányzatok költségvetési egyensúlyának fenntartásához; ▪ a településen a foglalkoztatási helyzet javulásához; ▪ a település népességmegtartó erejének növekedéséhez; ▪ a meglévő infrastrukturális és/ vagy szolgáltatási hiányosságok felszámolásához (kihasználtság). A pályázat mutassa be ezeket a hiányosságokat, illetve támassza alá adatokkal a fejlesztés várható kihasználtságát (pl. tervekkel, statisztikai adatokkal, szakértői becslés révén).
	Korábban megvalósult fejlesztésekhez való illeszkedés	A fejlesztések ne hozzanak létre párhuzamosságokat. Járuljanak hozzá a korábban megvalósult beruházásokhoz, programokhoz – így különösen a 2014-2020-as időszak során megvalósult fejlesztésekhez, illetve a Magyar Falu programhoz.

7. táblázat: Zala vármegyei TKR kritériumok kapcsolódása az ITP-hez

TKR Kritérium megnevezése (Zala vármegye)*	1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások				2.1 Klímabarát vármegye		3.1 Vármegyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)			6.1. Helyi gazdaságfejlesztés			
	1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	1.2.1 Élhető települések	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	1.2.4 Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	2.1.3 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése
Illeszkedés Zala Megye Területfejlesztési Programjának céljaihoz	x	x		x		x			x	x	x	x		x	x	x
Hozzájárulás a belső területi kiegyenlítődéshez		x		x		x			x	x	x	x		x	x	x
Korábban megvalósult fejlesztésekhez való illeszkedés	x	x		x		x			x	x	x	x		x	x	x

8. Monitoring és indikátorok

Az alábbiakban az Irányító Hatóság által megküldött indikátorok körét és javasolt célértékét mutatjuk be.

8. táblázat: TOP Plusz indikátor célértékek

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőszám 2024	Forrásárnyos célérték (2024)	Megye általa vállalt mérőszám (2024)	Célérték 2029	Forrásárnyos célérték (2029)	Megye általa vállalt célérték (2029)
	Azonosság	Megnevezés							
TOP_Plus2-1	RC026	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha	7	0	0	70,85	0	0
TOP_Plus2-1	RCR35	Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság	fő	0	0	0	149 838	0	0
TOP_Plus2-1	RC058	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	km	21,34	1,73	1,73	426,88	34,57	34,57
TOP_Plus2-1	RCR64	A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói	fő/év	0	0	0	1 890 047	153 031	153 031
TOP_Plus2-1	TPO08	A rehabilitált talaj összkitérjedése	ha	0	0	0	6,90	0	0
TOP_Plus2-1	TPO10	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	7	0	0	68	0	0
TOP_Plus2-1	TPO11	Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága	m ²	0	0	0	79 336	0	0
TOP_Plus2-1	TPO12	Megvalósított megyei személtárolási és tudatosságnövelő programok száma	db	0	0	0	19	1	1
TOP_Plus2-1	TPO35	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	117 686	0	0	1 176 865	0	0
TOP_Plus2-1	RC065	Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása	fő	0	0	0	829	0	0
TOP_Plus2-1	TPR09	A projekt keretében integrált területre költözők száma	fő	0	0	0	125	0	0
TOP_Plus2-1	RC046	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	13,19	0,090	0,09	131,86	0,870	0,870
TOP_Plus2-2	RC019	Jobb energiateljesítéssel rendelkező épületek	m ²	42 085,39	343,22	343,22	420 853,85	3 432,13	3 432,13
TOP_Plus2-2	RCR26	Éves primerenergia-fogyasztás	MWh/év	0	0	0	65 128	514,82	514,82
TOP_Plus2-2	RCR29	Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátások	CO ₂ /év	0	0	0	36 582,11	298,34	298,34
TOP_Plus2-2	RC022	Megújuló energiát előállító addicionális termelőkapacitás (ebből: villamos energia, hőenergia)	MW	1,94	0,02	0,02	19,40	0,16	0,16
TOP_Plus2-2	RCR31	Összes előállított megújuló energia (ebből: villamos energia, hőenergia)	MWh/év	0	0	0	21 340	174,04	174,04
TOP_Plus2-2	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	1	1	1	11	1	1
TOP_Plus2-3	TPO05	Programban résztvevő munkanélülők száma	fő	1 766	98	98	35 320	1 957	1 957
TOP_Plus2-3	TPO06	Programban résztvevő inaktív személyek száma	fő	207	12	12	4 144	230	230
TOP_Plus2-3	TPO23	Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő támogatásban részesülők száma	fő	128	8	8	2 567	143	143
TOP_Plus2-3	TPO24	Foglalkoztatást elősegítő szociális intézkedésekben és tevékenységekben résztvevők száma	fő	2 168	121	121	43 362	2 402	2 402
TOP_Plus2-3	TPR02	Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – álló résztvevők száma	fő	nem releváns			22 258	1 233	1 233
TOP_Plus2-3	TPO13	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma	db	0	0	0	255	0	0
TOP_Plus2-3	TPO25	Fejlesztéssel érintett akcióterület száma	db	0	0	0	127	0	0
TOP_Plus2-3	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	nem releváns	0	0	13 716	55 611	55 611
TOP_Plus2-3	TPR15	Program eredményként integrált területre költözők száma	fő	0	0	0	188	0	0
TOP_Plus2-3	TPO13	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma	db	9	1	1	901	33	33
TOP_Plus2-3	TPO14	Egyéb, nem közösségi célú programok száma	db	3	1	1	338	13	13
TOP_Plus2-3	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	0	0	0	1 540 056	55 611	55 611
TOP_Plus2-3	TPR10	Azonban nem rendelkezők száma, akiknek a foglalkoztatásuk, oktatásuk, egészségügyi, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférése	db	0	0	0	97	4	4
TOP_Plus2-3	TPO26	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	359	2	2	3 591	17	17
TOP_Plus2-3	TPO27	Újnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	93	1	1	932	5	5
TOP_Plus2-3	TPO28	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	2 032	9	9	20 320	81	81
TOP_Plus2-3	TPO29	Újnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	75	1	1	752	3	3
TOP_Plus2-3	RCR70	Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói	fő	0	0	0	4 408	19	19
TOP_Plus2-3	TPR11	Újnan létrehozott bölcsődei ellátással rendelkező települések száma (ahol 2020.12.31-én nem működött bölcsődei szolgáltatás)	db	0	0	0	42	1	1
TOP_Plus2-3	TPR12	Fejlesztett óvodai ellátással rendelkező települések száma	db	0	0	0	160	1	1
TOP_Plus2-3	TPO01	Fejlesztéssel érintett egészségügyi szolgáltatások (binnen: háziorvos, háziorvos, fogorvos, védőnői szolgáltatás és egyéb egészségügyi szolgáltatások)	db	56	1	1	559	8	8
TOP_Plus2-3	RCR73	Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói	fő	0	0	0	4 018 502	53 273	53 273
TOP_Plus2-3	TPO02	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapszolgáltatások száma	db	26	0	0	255	0	0
TOP_Plus2-3	TPR13	Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokkal rendelkező települések száma	db	0	0	0	185	3	3
TOP_Plus2-3	TPR14	Újnan létrehozott vagy korszerűsített szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapszolgáltatásokkal rendelkező települések száma	db	0	0	0	32	0	0
TOP_Plus2-3	RC067	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása	db	0	0	0	26 086	661	661
TOP_Plus2-3	TPO30	Korszerűsített köznevelési intézmények száma	db	0	0	0	248	7	7
TOP_Plus2-3	TPO31	Korszerűsített kollégiumok száma	db	0	0	0	6	1	1
TOP_Plus2-3	RCR71	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói	db	0	0	0	18 782	476	476
TOP_Plus2-6	RC004	Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások	db	117	0	0	1 179	0	0
TOP_Plus2-6	TPO07	Támogatásban részesülő önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma	db	12	0	0	120	0	0
TOP_Plus2-6	TPO32	Közélettel és fejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek száma	db	0	0	0	83	0	0
TOP_Plus2-6	RC046	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	26,97	1,17	1,17	269,75	11,68	12
TOP_Plus2-6	RC077	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	27	2	2	216	10	10
TOP_Plus2-6	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	1	1	1	11	1	1
TOP_Plus2-6	TPO34	Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, natúrparkok száma	db	0	0	0	3	1	1
TOP_Plus2-6	RC077	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	0	0	0	162	6	6
TOP_Plus2-6	TPO34	Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, natúrparkok száma	db	0	0	0	5	1	1

9. ITP ütemezése

Az alábbi ütemezési táblázat tartalmazza az ITP keretében a vármegye által meghirdetni tervezett pályázati felhívások negyedéves bontását.

9. táblázat: Zala vármegyei ITP ütemezése

Vármegye neve:	Zala
Vármegye forráskerete (forint) (B5=C33=AF33):	61322000000,00

Prioritás	Felhívások	Felhívásra eső összeg (forint)	2021				2022				2023				2024				2025				2026				2027				Összes forrás (forint) (C=AF)
			1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	
1. PRIORITÁS: ÉLHETŐ VÁRMEGYE	1.1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás													0,033																	0,033
	1.2.1 Élhető települések						4,000	1,000																							5,000
	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)																														0,000
	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése									0,606																					0,606
	1.2.4 Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (PILOT)																														0,000
	1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása						0,060			0,240																					0,300
	1.3.2 Fenntartható városfejlesztés														10,550																10,550
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT VÁRMEGYE	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése						0,717		0,041	0,283			0,080																		1,122
	2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság													5,293																	5,293
	2.1.3 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált)																														0,000
	2.1.4 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált)														0,200																0,200
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ VÁRMEGYE	3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések					3,892																									3,892
	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)																														0,000
	3.1.3 Helyi humán fejlesztések												2,625																		2,625
	3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések														0,900																0,900
	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése					0,200				0,100																					0,300
	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése								0,204	0,265																					0,470
	3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése												2,027																		2,027
	3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra														3,969																3,969
6. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES VÁRMEGYE	6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés																														0,000
	6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése										6,724																				6,724
	6.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés									2,500			1,647																		4,147
	6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése												2,076																		2,076
	6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés														11,088																11,088
Összesen		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	8,869	1,000	0,041	1,334	9,590	0,000	8,455	5,327	26,707	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	61,322

1. számú melléklet: Zala vármegye 7000 fő lakosságszám alatti települései

Település	Lakónépesség száma, fő 2022. január 1-jén Forrás: KSH	Település	Lakónépesség száma, fő 2022. január 1-jén Forrás: KSH
Csertalajos	12	Keménfa	88
Iborfia	13	Gétye	93
Felsőszenterzsébet	16	Belsőárd	93
Pusztapáti	19	Barlahida	94
Kozmadombja	21	Döbröce	96
Alsószenterzsébet	22	Szentpéterfölde	97
Baglad	22	Vállus	98
Lendvadedes	27	Zalaújlak	99
Lendvajakabfa	27	Ormándlak	106
Bödeháza	32	Kerkakutas	108
Magyarföld	33	Ortaháza	108
Ramocsa	34	Padár	109
Szijártóháza	36	Kerkafalva	110
Kisvásárhely	37	Kányavár	113
Zalaköveskút	39	Zalasárszeg	113
Lasztonya	41	Vöckönd	114
Márokföld	45	Dobri	115
Zalaszentmárton	47	Kallósd	115
Dötk	48	Vindornyafo	116
Gosztola	51	Fűzvölgy	116
Zalaszombatfa	51	Nemesnép	117
Zebecke	53	Kálócfa	135
Maróc	55	Bezeréd	143
Valkonya	55	Kissziget	146
Ligetfalva	56	Dobronhegy	148
Szentkozmadombja	57	Pálfisziget	154
Börzönice	58	Kisgörbő	154
Gombosszeg	58	Kistolmács	159
Pördefölde	59	Pusztaderics	161
Gáborjánháza	66	Nagygörbő	164
Külsőárd	69	Szalapa	164
Hernyék	71	Hosszúvölgy	165
Almásháza	77	Kiscsehi	167
Sénye	78	Kacorlak	171
Vindornyalak	80	Kiskutas	171
Szentmargitfalva	84	Kerkateskánd	173
Orbánosfa	84	Ozmánbük	174
Gyűrűs	85	Kisrécse	175
Zalaigrice	87	Szécsisziget	182
Csöde	88	Tilaj	182

Település	Lakónépesség száma, fő 2022. január 1-jén Forrás: KSH	Település	Lakónépesség száma, fő 2022. január 1-jén Forrás: KSH
Zalamerenye	185	Gősfá	309
Lickóvadás	188	Zalaboldogfa	310
Kerkaszentkirály	189	Milejszeg	317
Szilvagy	190	Szentgyörgyvár	321
Németfalu	192	Zalaistvánd	328
Bucsuta	197	Vaspör	329
Homokkomárom	198	Vindornyaszlós	333
Kerecseny	199	Petrikeresztúr	335
Murarátka	201	Baktúttós	344
Várfölde	203	Batyk	344
Pat	206	Sand	349
Kávás	212	Hottó	349
Zajk	213	Alsórajk	352
Szentlisló	218	Zalaháshágy	352
Oltárc	224	Mikekarácsonyfa	355
Magyarszentmiklós	225	Orosztony	355
Resznek	229	Liszó	357
Kilimán	230	Szentgyörgyvölgy	358
Iklódbördőce	236	Nagybakónak	359
Lispezsentadorján	236	Pölöskefő	367
Nemespátró	241	Csörnyeföld	369
Pórszombat	245	Balatonmagyaród	370
Bókaháza	249	Boncodfölde	380
Pötréte	251	Pethőhenye	391
Misefa	252	Alibánfa	392
Zalaszentlőrinc	259	Zalaszentgyörgy	392
Kerkabarabás	262	Esztergályhorváti	397
Nemesszentandrás	262	Rigyác	399
Bocska	264	Tekenye	411
Gelsesziget	264	Dióskál	422
Böde	271	Nagykutas	423
Zalaszentjakab	273	Lakhegy	427
Csapi	276	Kustánszeg	428
Nemeshetés	287	Kisbucsa	433
Nemessándorháza	287	Magyarszerdahely	438
Egeraracsa	288	Nagylengyel	445
Mihályfa	288	Nagyrada	460
Hagyárosbörönd	290	Kemendollár	460
Kispáli	292	Zalacséb	461
Petrivente	293	Babosdöbréte	480
Csonkahegyhát	294	Zalaszabar	493
Tormafölde	304	Nemesapáti	497
Nemesrádó	304	Tornyiszentmiklós	507
Zalavég	307	Muraszemenye	517

Település	Lakónépesség száma, fő 2022. január 1-jén Forrás: KSH	Település	Lakónépesség száma, fő 2022. január 1-jén Forrás: KSH
Pusztamagyaród	524	Gutorfölde	880
Óhíd	529	Rédics	888
Sümegecehi	537	Nagykapornak	897
Semjénháza	548	Zalaszántó	914
Surd	559	Újudvar	934
Pusztaszentlászló	560	Hahót	939
Nagypáli	567	Várvölgy	996
Vasboldogasszony	571	Zalacsány	997
Csatár	579	Egervár	1025
Bánokszentgyörgy	590	Nagyrécsce	1043
Csömödér	592	Zalaszentiván	1050
Salomvár	614	Gelse	1057
Zalatárnok	616	Páka	1061
Garabonc	635	Tótszerdahely	1140
Eszteregnye	637	Bocfölde	1188
Tófej	643	Bagod	1217
Fityeház	644	Lovászi	1225
Borsfa	646	Galambok	1227
Zalabaksa	648	Teskánd	1229
Belezná	656	Balatongyörök	1246
Alsónemesapáti	656	Kehidakustány	1342
Miháld	676	Rezi	1346
Molnári	685	Söjtör	1393
Felsőpáhok	716	Murakeresztúr	1494
Zalabér	720	Alsópáhok	1504
Tótszentmárton	721	Pacsa	1515
Pölöske	722	Szepetnek	1528
Búcsúszentlászló	731	Gellénháza	1573
Sárhida	740	Türje	1584
Becsvölgye	745	Bak	1589
Bázakerettye	750	Zalaapáti	1629
Zalaszentlászló	770	Becsehely	1897
Felsőrajk	784	Sármellék	1940
Zalavár	800	Zalakaros	2234
Nova	807	Vonyarcvashegy	2363
Sormás	808	Zalakomár	2775
Pakod	811	Zalalövő	2783
Nemesbük	823	Cserszegtomaj	3416
Csesztreg	831	Letenye	3820
Karmacs	832	Gyenesdiás	3843
Zalaszentbalázs	851	Hévíz	4505
Pókaszepetk	858	Zalaszentgrót	5906
Zalaszentmihály	874		
Szentpéterúr	875		